

วิชาการบัญชี

ผู้สอบบัญชีภาษีอากร (Tax Auditor : TA)

ลักษณะข้อสอบการบัญชี

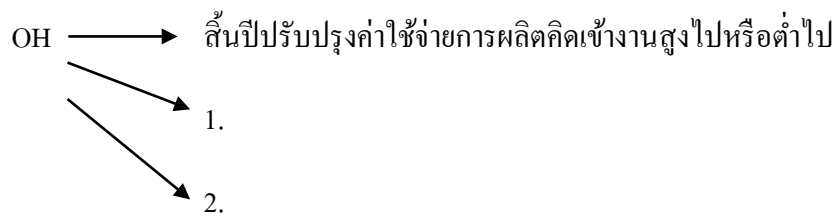
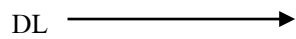
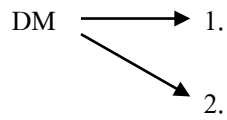
1. ปรนัย 40 ข้อ
2. อัตนัย 3 ข้อ

เนื้อหาที่ออกสอบ

1. **ต้นทุน 1 ข้อ**
 - ต้นทุนงานสั่งทำ
 - ต้นทุนมาตรฐาน
 - งบกำไรขาดทุนวิธีต้นทุนผันแปร
 - การวิเคราะห์ต้นทุน ปริมาณ กำไร
 - ต้นทุนกิจกรรม
 - ต้นทุนผลิตภัณฑ์ร่วม
 - ต้นทุนช่วงการผลิต
2. **บัญชีห้างหุ้นส่วน หรือมาตรฐาน NPAEs 1 ข้อ**
3. **มาตรฐาน NPAEs**
 - งบพิสูจน์ยอดเงินฝากธนาคาร
 - สินทรัพย์หมุนเวียน ลูกหนี้ สินค้าคงเหลือ
 - สินทรัพย์ถาวร
 - หนี้สิน
 - งบการเงิน และรายการปรับปรุง

การบัญชีต้นทุนการผลิต

	<u>ต้นทุนปกติ</u> (Normal.)	<u>ต้นทุนจริง</u> (Actual.)	<u>ต้นทุนมาตรฐาน</u> (Standard.)
DM			
DL			
OH			

การบัญชีต้นทุน

❶ เมื่อซื้อ

เดบิต คุมวัตถุดิบ
 เครดิต เงินสด/เจ้าหนี้การค้า

คุมวัตถุดิบ	
ยกมา	เบิกใช้
ซื้อ	ยกไป
_____	_____
=====	=====

❷ เบิกใช้

เดบิต คุมงานระหว่างทำ (DM)
 เดบิต คุมค่าใช้จ่ายการผลิต (IDM)
 เครดิต คุมวัตถุดิบ

❸ แรงงาน

เดบิต ค่าแรงงาน
 เครดิต ค่าแรงงานค้างจ่าย/เงินสด

เดบิต คุมงานระหว่างทำ(DL)
 เดบิต คุมค่าใช้จ่ายการผลิต (IDL)
 เครดิต ค่าแรงงาน

ค่าแรงงานค้างจ่าย	
ชำระ	ยกมา
ยกไป	ค่าแรงงานทางตรง
_____	ค่าแรงงานทางอ้อม
_____	_____
=====	=====

❹ ค่าใช้จ่ายการผลิตคิดเข้างาน

เดบิต คุมงานระหว่างทำ
 เครดิต ค่าใช้จ่ายการผลิตคิดเข้างาน

คุมงานระหว่างทำ	
ยกมา	ผลิตเสร็จ
วัตถุดิบทางตรง	_____
แรงงานทางตรง	_____
ค่าใช้จ่ายการผลิต	ยกไป
_____	_____
=====	=====

❺ ค่าใช้จ่ายการผลิตเกิดจริง

เดบิต คุมค่าใช้จ่ายการผลิต
 เครดิต ค่าเสื่อมราคาสะสม-โรงงาน

เดบิต ค่าเสื่อมราคาสะสม

❻ ผลิตเสร็จ

เดบิต คุมสินค้าสำเร็จรูป
 เครดิต คุมงานระหว่างทำ

คุมสินค้าสำเร็จรูป	
ยกมา	ต้นทุนขาย
ผลิตเสร็จ	ยกไป
_____	_____
=====	=====

❼ ขายสินค้า

↑ เดบิต เงินสด/ลูกหนี้การค้า
 เครดิต ขาย

เดบิต ต้นทุนขาย
 เครดิต คุมสินค้าสำเร็จรูป

(Perpetual)

← periodic

การบัญชีต้นทุนการผลิต

ต้นทุนการผลิตประกอบด้วย

1. วัสดุทางตรง(Direct Material : DM)
2. ค่าแรงทางตรง (Direct Labor :DL)
3. ค่าใช้จ่ายการผลิต หรือ โสหุ้ยการผลิต (Manufacturing Overhead : OH) เป็นต้นทุนที่ไม่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการเปลี่ยนสภาพวัตถุดิบให้เป็นสินค้าสำเร็จรูป ได้แก่ วัสดุทางอ้อม(Indirect Material : IDM) ค่าแรงงานทางอ้อม (Indirect Labor :IDL) ค่าเสื่อมราคาโรงงาน ค่าเบี้ยประกันภัยโรงงาน

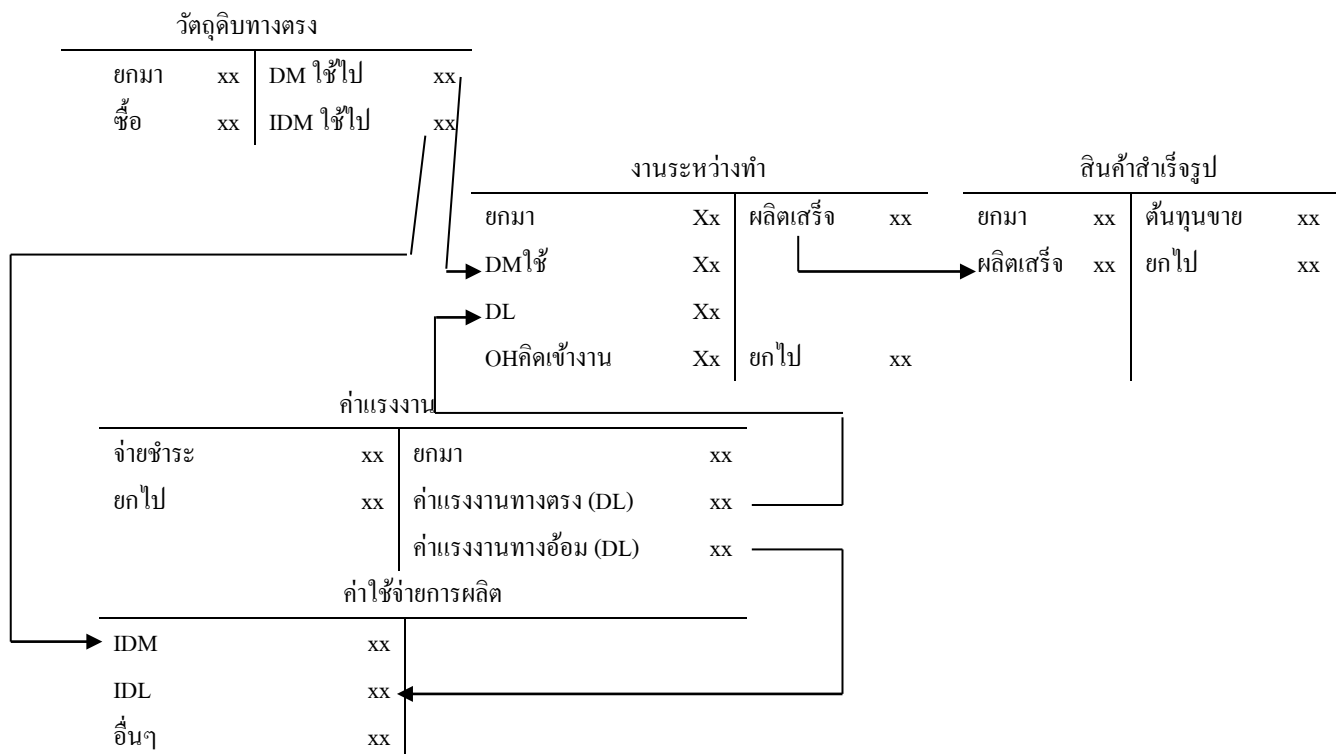
* ต้นทุนขั้นต้น (Prime Cost) = DM+DL

* ต้นทุนแปลงสภาพ (Conversion Cost) = DL+OH

พฤติกรรมของต้นทุน

1. ต้นทุนผันแปร (Variable Cost)
 - 1.1 ต้นทุนการผลิตผันแปร ได้แก่ วัสดุทางตรง (DM) ค่าแรงงานทางตรง (DL) และ ค่าใช้จ่ายการผลิตผันแปร (OH-V)
 - 1.2 ค่าใช้จ่ายผันแปรได้แก่ ค่าใช้จ่ายขาย และบริหารผันแปร
2. ต้นทุนคงที่ (Fixed Cost)
 - 2.1 ค่าใช้จ่ายการผลิตคงที่ (OH-F)
 - 2.2 ค่าใช้จ่ายคงที่ ได้แก่ ค่าใช้จ่ายขายและบริหารคงที่

กระแสต้นทุนการผลิต

เกณฑ์การคิดต้นทุนการผลิตสินค้า

1. การบัญชีต้นทุนปกติ (Normal Costing) => DM และ DL ใช้ต้นทุนจริง ส่วน OH ใช้ต้นทุนคิดเข้างาน หรือต้นทุนการจัดสรร (Applied Cost)
2. การบัญชีต้นทุนจริง (Actual Costing) => DM, DL และ OH ใช้ต้นทุนจริง
3. การบัญชีต้นทุนมาตรฐาน (Standard Costing => DM,DL,OH ใช้ต้นทุนมาตรฐาน

ลักษณะของการผลิตสินค้า

1. การบัญชีต้นทุนงานสั่งทำ (Job Order Costing)
2. การบัญชีต้นทุนช่วงการผลิต (Process Costing)

การบันทึกบัญชีสินค้าคงเหลือ

1. บันทึกสินค้าคงเหลือเมื่อสิ้นงวด (Periodic Inventory Method)
2. บันทึกสินค้าคงเหลืออย่างต่อเนื่อง (Perpetual Inventory Method)

การบัญชีต้นทุนงานสั่งทำ

Job Order Costing

ต้นทุนงานสั่งทำ มีลักษณะสินค้าที่ทำการผลิตแต่ละหน่วย หรือแต่ละพวกมีลักษณะไม่เหมือนกัน อาจผลิตตามความต้องการของลูกค้า ต้นทุนการผลิตแต่ละหน่วยหรือแต่ละพวกก็จะแตกต่างกัน

การบันทึกรายการที่เกิดขึ้นในสมุดรายวันทั่วไป

1. ซื้อวัตถุดิบ

เดบิต คุมวัตถุดิบ	XX
เครดิต เงินสด , เจ้าหนี้	XX

2. เบิกวัตถุดิบใช้ไป

เดบิต คุมงานระหว่างทำ (วัตถุดิบทางตรงใช้ไป)	XX
เดบิต คุมค่าใช้จ่ายการผลิต (วัตถุดิบทางอ้อม, วัสดุ โรงงานใช้ไป)	XX
เครดิต คุมวัตถุดิบ	XX

3. แรงงานใช้ไป

เดบิต คุมงานระหว่างทำ (แรงงานทางตรง)	XX
เดบิต คุมค่าใช้จ่ายการผลิต (แรงงานทางอ้อม)	XX
เครดิต ค่าแรงงานค้างจ่าย	XX

จ่ายเงินค่าแรงงาน

เดบิต ค่าแรงงานค้างจ่าย	XX
เครดิต เงินสด	XX

4. โอนย้ายการผลิตคิดเข้างาน

เดบิต คุมงานระหว่างทำ	XX
เครดิต ค่าใช้จ่ายการผลิตคิดเข้างาน	XX

5. โอนย้ายการผลิตที่เกิดขึ้นจริง เช่น ค่าเสื่อมราคาโรงงาน, ค่าเบี้ยประกันภัยโรงงาน, ค่าน้ำโรงงาน, ค่าไฟฟ้าในโรงงาน

เดบิต คุมค่าใช้จ่ายการผลิต	XX
เครดิต ค่าเสื่อมราคาสะสมโรงงาน	XX
เครดิต ค่าเบี้ยประกันภัยโรงงานจ่ายล่วงหน้า	XX
เครดิต ค่าน้ำ โรงงาน ไฟฟ้าในโรงงานค้างจ่าย	XX

6. สินค้าผลิตสำเร็จและโอนออก

เดบิต คุมสินค้าสำเร็จรูป	XX
เครดิต คุมงานระหว่างทำ	XX

7. ขายสินค้า

เดบิต เงินสด , ลูกหนี้	XX
เครดิต ขาย	XX

8. ต้นทุนขาย

เดบิต ต้นทุนขาย	XX	
เครดิต กุมภาพันธ์สำเร็จรูป		XX

9. ค่าใช้จ่ายขายและบริหาร

เดบิต ค่าใช้จ่ายขายและบริหาร	XX	
เครดิต ค่าใช้จ่ายค้างจ่าย		XX

การวิเคราะห์จำนวนโดยใช้บัญชีตัวที (T - ACCOUNT)

คุมวัสดุ

ยกมา	XX	เบิกใช้	XX
ซื้อ	<u>XX</u>	ยกไป	<u>XX</u>
	<u>XX</u>		<u>XX</u>

ค่าจ้างโรงงานค้างจ่าย

จ่ายชำระ	XX	ยกมา	XX
		ค่าแรงงานทางตรง	XX
ยกไป	<u>XX</u>	ค่าแรงทางอ้อม	<u>XX</u>
	<u>XX</u>		<u>XX</u>

คุมงานระหว่างทำ

ยกมา	XX	ต้นทุนสินค้าที่ผลิตสำเร็จ	XX
วัสดุทางตรงใช้ไป	XX		
แรงงานทางตรง	XX		
โสหุ่ยคิดเข้างาน	<u>XX</u>	ยกไป	<u>XX</u>
	<u>XX</u>		<u>XX</u>

สินค้าสำเร็จรูป

ยกมา	XX	ต้นทุนขาย	XX
ต้นทุนสินค้าที่ผลิตสำเร็จ	XX	ยกไป	<u>XX</u>
	<u>XX</u>		<u>XX</u>

การแสดงผลงบกำไรขาดทุน

ขาย		XX
<u>หัก</u> ต้นทุนขาย	XX	
<u>บวก</u> ค่าใช้จ่ายการผลิตคิดเข้างานต่ำไป	XX	
<u>หัก</u> ค่าใช้จ่ายการผลิตคิดเข้างานสูงไป	<u>(XX)</u>	<u>XX</u>
กำไรขั้นต้น		XX
<u>หัก</u> ค่าใช้จ่ายขายและบริหาร		<u>XX</u>
กำไร(ขาดทุน)สุทธิ		<u>XX</u>

งานเลขที่

	<u>301</u>	<u>302</u>	<u>303</u>	<u>รวม</u>
ยกมา	XX	XX	XX	XX
ต้นทุนผลิตในงวดนี้ :				
วัตถุดิบตรงใช้ไป	XX	XX	XX	XX
ต้นทุนแรงงานทางตรง	XX	XX	XX	XX
ค่าใช้จ่ายการผลิตเข้างาน	<u>XX</u>	<u>XX</u>	<u>XX</u>	<u>XX</u>
รวม	<u>XX</u>	<u>XX</u>	<u>XX</u>	<u>XX</u>

การคำนวณอัตราโอ้ห่วยการผลิตเข้างานจะทำได้ดังนี้

1. โดยใช้ชั่วโมงแรงงานทางตรง

$$\begin{aligned} \text{สูตร อัตราค่าใช้จ่ายการผลิตเข้างาน} &= \frac{\text{ค่าใช้จ่ายการผลิตตามงบประมาณรวม}}{\text{ชั่วโมงแรงงานทางตรง}} \\ &= \underline{XX} \text{ บาท / ชั่วโมงแรงงานทางตรง} \end{aligned}$$

2. โดยใช้ต้นทุนแรงงานทางตรงเป็นหลัก

$$\begin{aligned} \text{สูตร อัตราค่าใช้จ่ายการผลิตเข้างาน} &= \frac{\text{ค่าใช้จ่ายการผลิตตามงบประมาณรวม} \times 100}{\text{ต้นทุนแรงงานทางตรง}} \\ &= \underline{XX} \% \text{ ของต้นทุนแรงงานทางตรง} \end{aligned}$$

3. โดยใช้ชั่วโมงเครื่องจักร

$$\begin{aligned} \text{สูตร อัตราค่าใช้จ่ายการผลิตเข้างาน} &= \frac{\text{ค่าใช้จ่ายการผลิตตามงบประมาณรวม} \times 100}{\text{ชั่วโมงเครื่องจักร}} \\ &= \underline{XX} \text{ บาท / ชั่วโมงเครื่องจักร} \end{aligned}$$

การคำนวณค่าใช้จ่ายการผลิตเชิงงานสูงไปหรือต่ำไป

จะเป็นการเปรียบเทียบค่าใช้จ่ายการผลิตเชิงงาน กับค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นจริงมีหลักดังนี้

วิธีที่ 1 ปรับปรุงกับต้นทุนขาย

ถ้าค่าใช้จ่ายการผลิตเชิงงาน **สูงกว่า** ค่าใช้จ่ายการผลิตที่เกิดขึ้นจริง ผลต่างเรียกว่า ค่าใช้จ่ายการผลิตเชิงงาน**สูงไป** ซึ่งจะนำไปปรับปรุงถือเป็นรายการ **หัก**จากต้นทุนขาย

ถ้าค่าใช้จ่ายการผลิตเชิงงาน **ต่ำกว่า** ค่าใช้จ่ายการผลิตที่เกิดขึ้นจริง ผลต่างเรียกว่า ค่าใช้จ่ายการผลิตเชิงงาน**ต่ำไป** ซึ่งจะนำไปปรับปรุงถือเป็นรายการ **บวก**กับต้นทุนขาย

วิธีที่ 2 ปรับปรุงกับ

1. งานระหว่างทำปลายงวด
2. สินค้าคงเหลือสำเร็จรูปปลายงวด
3. ต้นทุนขาย

ของเสีย การสิ้นเปลือง งานมีตำหนิ และเศษซาก

ปัญหาเกี่ยวกับการสิ้นเปลือง เศษซาก หรือของเสีย มักปรากฏในกิจการอุตสาหกรรมแทบทุกประเภทไม่ว่าเทคนิคการผลิตจะเป็นแบบใด ตามแนวความคิดทางการบัญชี ปัญหาเกี่ยวกับของเสีย จะแยกของเสียออกได้เป็น 2 ชนิด คือ ของเสียเกินปกติ และของเสียตามปกติ ของเสียเกินปกติอาจควบคุมได้โดยควบคุมตรวจตรางาน ส่วนของเสียตามปกตินั้นควบคุมไม่ได้ การบัญชีเกี่ยวกับของเสีย งานมีตำหนิ ฯลฯ มีวิธีที่แตกต่างกันหลายวิธีในทางปฏิบัติ ธุรกิจผู้ประกอบการผลิตแทบทุกแห่งมักมีประสบการณ์เกี่ยวกับของเสียงานมีตำหนิ ฯลฯ ไม่มากนักน้อย ในบทนี้จะพิจารณาปัญหาเหล่านี้ในด้านการคิดต้นทุนผลิตภัณฑ์และรวมทั้งด้านการควบคุมด้วย

คำศัพท์

คำศัพท์ และการบัญชีในเรื่องเกี่ยวกับของเสีย งานมีตำหนิ ฯลฯ จะใช้ในความหมายที่ไม่เหมือนกันหรือไม่เป็นไปในรูปเดียวกัน คำต่าง ๆ ที่ใช้ในบทนี้มีความหมายดังนี้

ของเสีย(Spoilage)คือสินค้าที่ผลิตไม่ได้ส่วนตามมาตรฐานหรือตามคุณภาพมาตรฐานถือเป็นของเสียและขายไปตามราคาที่ขายได้ ต้นทุนของของเสียสุทธิ คือผลต่างระหว่างต้นทุนที่ได้สะสมไว้จนถึงจุดที่ถือว่าไม่มีคุณภาพตามต้องการหักด้วยมูลค่าซากที่จะขายได้

หน่วยมีตำหนิ (Defective units)คือสินค้าที่ผลิตไม่ได้ส่วนตามมาตรฐานหรือตามคุณภาพมาตรฐานซึ่งต้องเอามาแก้ไขใหม่และขายไปโดยขายเป็นสินค้าที่มีคุณภาพดี หรือคุณภาพรองลงมาก็แล้วแต่ลักษณะผลิตภัณฑ์และวิธีขายที่มีอยู่

การสิ้นเปลือง (Waste)คือ วัสดุซึ่งอาจขาดหาย ระเหย หรือหายไปในการผลิตหรือเป็นกากวัสดุที่เหลืออยู่ซึ่งไม่สามารถขายได้ตัวอย่าง เช่น แก๊ส ฟูน ควัน และสิ่งอื่น ๆ ที่ขายไม่ได้บางครั้งการกำจัดกากวัสดุอาจต้องเสียค่าใช้จ่ายเพื่อกำจัดด้วย เช่น กากปรมาณู เป็นต้น

เศษซาก (Scrap)คือ เศษวัสดุจากกรรมวิธีการผลิตบางประเภทซึ่งสามารถขายได้ราคาที่ขายได้มักจะต่ำ ตัวอย่างเศษโลหะที่เกิดจากการปั๊มโลหะ เศษไม้ ขี้เลื่อย ฯลฯ เศษเหล่านี้อาจนำออกขาย หรืออาจนำมาใช้ใหม่

ต้นทุนงานสั่งทำ

ข้อ 1. บริษัท บางแสน จำกัด ใช้ระบบบัญชีต้นทุนงานสั่งทำ อัตราโสหุ้ยการผลิตคิดเข้างานได้คำนวณขึ้นล่วงหน้าโดยใช้ต้นทุนแรงงานทางตรงเป็นหลัก

โสหุ้ยการผลิตรวมที่กะประมาณสำหรับปี 2532 เท่ากับ 504,000 บาท บวก 48 เปอร์เซ็นต์ของต้นทุนแรงงานทางตรง
แรงงานทางตรงกะประมาณสำหรับปี 2532 เท่ากับ 1,200,000 บาท

- ต้องการ**
1. บันทึกรายการเดือนเมษายนในสมุดรายวันทั่วไป
 2. ให้คำนวณ (เขียนเฉพาะคำตอบลงในสมุดคำตอบ)
 - ก. กำไรขาดทุนสุทธิสำหรับเดือนเมษายน (โสหุ้ยการผลิตคิดเข้างานสูงไปหรือต่ำไปให้ปรับปรุงกับต้นทุนสินค้าที่ขาย)
 - ข. งานระหว่างทำคงเหลือ 30 เมษายน

ข้อสรุปสำหรับเดือนเมษายน 2532 มีดังนี้

1. **ซื้อวัตถุดิบเป็นเงินเชื่อ**

วัตถุดิบ ก.....	40,000	บาท
วัตถุดิบ ข.....	34,000	บาท
วัตถุดิบ ค.....	24,000	บาท
วัตถุดิบ ง.....	46,000	บาท
2. **เบิกวัตถุดิบมาใช้**

วัตถุดิบ ก.....	32,000	บาท
วัตถุดิบ ข.....	36,000	บาท
วัตถุดิบ ค.....	30,000	บาท
วัตถุดิบ ง.....	28,000	บาท

วัตถุดิบที่เบิกได้ใช้กับงานเลขที่ 401 เท่ากับ 24,000 บาท งานเลขที่ 402 เท่ากับ 52,000 บาท งานเลขที่ 403 เท่ากับ 44,000 บาท และวัตถุดิบทางอ้อม 6,000 บาท

อัตราค่าใช้จ่ายการผลิตคิดเข้างาน = $\frac{\text{งบประมาณ OH}}{\text{ต้นทุนแรงงานทางตรง}}$

เดบิต.....

เครดิต.....

(ซื้อวัตถุดิบ)

2. เดบิต.....

เครดิต.....

(เบิกวัตถุดิบ)

3. แรงงานที่ใช้กับงานต่าง

งานเลขที่ 401	120,000	บาท
งานเลขที่ 402	60,000	บาท
งานเลขที่ 403	20,000	บาท
แรงงานทางอ้อม	40,000	บาท

3.1 เดบิต.....

เครดิต.....

(คิดค่าแรงงาน)

3.2 เดบิต.....

เครดิต.....

(คิดค่าใช้จ่ายการผลิต)

4. ค่าเสื่อมราคาแผนกผลิต 14,000 บาท ค่าเสื่อมราคาแผนกขาย 400 บาท และค่าเสื่อมราคาแผนกบริหาร 200 บาท

4. เดบิต.....

เครดิต.....

(คิดค่าเสื่อมราคา)

5. โสหุ่ยการผลิตอื่น ๆ มีจำนวน 112,000 บาท ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ในแผนกขายและแผนกบริหารเท่ากับ

50,000 บาท และ 20,000 บาท ตามลำดับ

5. เดบิต.....

เครดิต.....

(คิดค่าใช้จ่ายต่างๆ)

6. งานเลขที่ 401 และ 402 ทำสำเร็จในเดือนเมษายน และได้ขายงาน เลขที่ 401 เป็นเงินเชื่อในราคา
ซึ่งสูงกว่าต้นทุนการผลิต 35 เปอร์เซ็นต์

6. เดบิต.....

เครดิต.....

401 402

ยกมา

DM

DL

OH

252,000 166,000

7. เดบิต.....

เครดิต.....

(ขายสินค้า)

8. เดบิต.....

เครดิต.....

(บันทึกต้นทุนขาย)

ข้อ 2 (ก)

คุ่มค่าใช้จ่ายการผลิต

วัตถุดิบทางอ้อม	
แรงงานทางอ้อม	
ค่าเสื่อมราคา – ผลิต	
ค่าใช้จ่ายการผลิตอื่นๆ	
	<u> </u>
	<u> </u>

ค่าใช้จ่ายการผลิตคิดเข้างานสูงไป =

งบกำไรขาดทุน

ขาย		-----
หัก ต้นทุนขาย		
ค่าใช้จ่ายการผลิตคิดเข้างานสูงไป		244,000

กำไรขั้นต้น		
หัก ค่าใช้จ่าย :		
ค่าเสื่อมราคา		
ค่าใช้จ่ายอื่นๆ		

กำไรสุทธิ		<u>25,600</u>

ข. งานระหว่างทำคงเหลือ 30 เม.ย

ยกมา
DM
DL
OH
	<u>82,000</u>

ข้อ 2. จากข้อมูลสรุปสำหรับปี 2530

	<u>1 มกราคม</u>	<u>31 ธันวาคม 2530</u>
	<u>2530</u>	
คุมวัตถุ	10,000บาท	40,000 บาท
คุมงานระหว่างทำ	70,000 บาท	28,000 บาท
คุมสินค้าสำเร็จรูป	40,000 บาท	56,000 บาท
โทหุ่ยการผลิต	44,000 บาท	
ต้นทุนสินค้าที่ขาย	196,000 บาท	
โทหุ่ยการผลิตคิดเข้างาน (65% ของต้นทุนแรงงานทางตรง) เท่ากับ	39,000 บาท	
<u>ต้องการ</u> ให้คำนวณ (เขียนเฉพาะคำตอบลงในสมุดคำตอบ)		

1. ต้นทุนสินค้าที่ผลิตสำเร็จในปี 2530
2. ต้นทุนวัตถุดิบที่ซื้อในปี 2530
3. หลังจากปรับปรุงโทหุ่ยการผลิตคิดเข้างานสูงไปหรือต่ำไปกับงานระหว่างทำ สินค้าสำเร็จรูป และต้นทุนสินค้าที่ขายตามสัดส่วนของยอดสิ้นปี (ก่อนปรับปรุง) ให้คำนวณ
 - 3.1 งานระหว่างทำคงเหลือ 31 ธันวาคม 2530
 - 3.2 สินค้าสำเร็จรูปคงเหลือ 31 ธันวาคม 2530
 - 3.3 ต้นทุนสินค้าที่ขาย

คุมวัตถุดิบ

ยกมา	เบิกใช้
ซื้อ	ยกไป
111,000	111,000
111,000	111,000

คุมงานระหว่างทำ

ยกมา	ผลิตเสร็จ
วัตถุดิบทางตรง	
แรงงานทางตรง	
ค่าใช้จ่ายการผลิต	ยกไป
240,000	240,000
240,000	240,000

คุมสินค้าสำเร็จรูป

ยกมา	ต้นทุนขาย
ผลิตเสร็จ	ยกไป

ค่าใช้จ่ายการผลิตคิดเข้างานต่ำไป =

งานระหว่างทำคงเหลือ 31 ธ.ค. 2530

สินค้าสำเร็จรูป 31 ธ.ค. 2530

ต้นทุนขาย

.....
280,000

ข้อ 3. บริษัท ดารา จำกัด ใช้ระบบบัญชีต้นทุนงานสั่งทำงานเลขที่ 789 (ประกอบด้วยผลิตภัณฑ์ 25 หน่วย) ได้เริ่มและสำเร็จในเดือนกันยายน โดยมีข้อมูลต้นทุนดังนี้

	<u>แผนก ก.</u>	<u>แผนก ข.</u>
ชั่วโมงแรงงานทางตรง	30	40
ชั่วโมงเครื่องจักร	90	20
วัสดุทางตรง	500	250
ต้นทุนแรงงานทางตรง	120	180
อัตราโสหุ้ยการผลิตคิดเข้างาน	2.40 บาท ต่อ	125% ของต้นทุน
	ชั่วโมงเครื่องจักร	แรงงานทางตรง

ต้องการ ให้คำนวณต้นทุนต่อหน่วยของงานเลขที่ 789

แบบฝึกหัดชุดที่ 1

1. ต่อไปนี้เป็นข้อมูลทางบัญชีของ บริษัท เคลวิน จำกัด สำหรับปีสิ้นสุด 31 ธันวาคม 2543

วัตถุดิบคงเหลือเพิ่มขึ้น	22,500
สินค้าสำเร็จรูปลดลง	52,500
ซื้อวัตถุดิบ	645,000
ค่าแรงงานฝ่ายผลิตทางตรง	300,000
โสหุ้ยโรงงาน	450,000
ค่าขนส่งออก	67,500

ไม่มีงานระหว่างทำ ทั้งต้นและปลายรอบบัญชี ต้นทุนสินค้าที่ขายของ บริษัท เคลวิน จำกัด ปี 2543 มียอดเท่ากับ

ก. 1,425,000 ข. 1,447,500 ค. 1,462,500 ง. 1,492,500

คุมวัตถุดิบ

ยกมา	เบิกใช้
ซื้อ	ยกไป
645,000	645,000

คุมงานระหว่างทำ

ยกมา	ผลิตเสร็จ
วัตถุดิบทางตรง	
แรงงานทางตรง	
ค่าใช้จ่ายการผลิต	ยกไป
1,372,500	1,372,500

คุมสินค้าสำเร็จรูป

ยกมา	ต้นทุนขาย
ผลิตเสร็จ	ยกไป
1,425,000	1,425,000

วิเคราะห์

คุมวัตถุดิบ

ยกมา	เบิกใช้
ซื้อ	ยกไป

ข้อมูลต่อไปนี้ สำหรับข้อที่ 2 – ข้อที่ 4

สินค้าคงเหลือ	1 มีนาคม 2543	31 มีนาคม 2543
วัตถุดิบทางตรง	54,000	45,000
งานระหว่างทำ	27,000	18,000
สินค้าคงเหลือ	81,000	108,000

ข้อมูลเพิ่มเติมสำหรับเดือนมีนาคม 2543 มีดังนี้

ซื้อวัตถุดิบทางตรง	126,000
ค่าแรงงานทางตรง	90,000
อัตราค่าแรงงานทางตรงต่อชั่วโมง	7.50
อัตราโสหุ้ยการผลิตต่อชั่วโมงแรงงานทางตรง	10.00

2. ต้นทุนขั้นต้น (prime cost) สำหรับเดือนมีนาคม 2543 เท่ากับ

ก. 135,000	ข. 180,000	ค. 216,000	ง. 225,000
------------	------------	------------	------------

3. ต้นทุนแปรสภาพ (conversion cost) สำหรับเดือนมีนาคม 2543 เท่ากับ

ก. 135,000	ข. 210,000	ค. 216,000	ง. 255,000
------------	------------	------------	------------

4. ต้นทุนสินค้าที่ผลิตได้มียอดต้นทุนขายเท่ากับ

ก. 327,000	ข. 336,000	ค. 345,000	ง. 354,000
------------	------------	------------	------------

คุมวัตถุดิบ

ยกมา	เบิกใช้
ซื้อ	ยกไป
180,000	180,000

คุมงานระหว่างทำ

ยกมา	ผลิตเสร็จ
วัตถุดิบทางตรง	
แรงงานทางตรง	
ค่าใช้จ่ายการผลิต	ยกไป
372,000	372,000

คุมสินค้าสำเร็จรูป

ยกมา	ต้นทุนขาย
ผลิตเสร็จ	ยกไป
435,000	435,000

5. ระหว่างเดือนมีนาคม 2543 บริษัทนาตาดี จำกัด ใช้วัตถุดิบทางตรงไป 450,000 บาท ณ 31 มีนาคม 2543 บริษัทมีวัตถุดิบคงเหลือมากกว่าวันที่ 1 มีนาคม 2543 เท่ากับ 75,000 บาท ยอดซื้อวัตถุดิบระหว่างเดือนมีนาคม 2543 มียอดเท่ากับ

ก. 0 ข. 375,000 ค. 450,000 ง. 525,000

คุมวัตถุดิบ

ยกมา ซื้อ	เบิกใช้ ยกไป
525,000	525,000

6. บริษัท บุญมา จำกัด ใช้ระบบต้นทุนงานสั่งทำ รายการต่อไปนี้เป็นยอดที่ปรากฏในบัญชีงานระหว่างทำสำหรับเดือนเมษายน 2543

	รายการ	จำนวน
เมษายน 1	ยอดคงเหลือ	6,000
30	วัตถุดิบคงเหลือ	36,000
30	แรงงานทางตรง	24,000
30	ค่าใช้จ่ายการผลิต	19,200
30	โอนไปยังสินค้าคงเหลือ	(72,000)

บริษัทคิดค่าใช้จ่ายการผลิตในอัตรา 80% ของต้นทุนแรงงานทางตรง งานที่ 5 เป็นงานเดี่ยวยังคงอยู่ในกระบวนการผลิต เมื่อ 30 เมษายน 2543 โดยมีแรงงานทางตรง 3,000 บาท วัตถุดิบทางตรงที่เบิกใช้สำหรับงานที่ 5 เท่ากับ

ก. 4,500 ข. 7,800 ค. 13,200 ง. 36,000

คุมงานระหว่างทำ

ยกมา วัตถุดิบทางตรง แรงงานทางตรง ค่าใช้จ่ายการผลิต	ผลิตเสร็จ ยกไป
85,200	85,200

งานเลขที่ 5

ยกมา

DM

DL

OH

.....

7. สำหรับระบบต้นทุนงานสั่งทำของบริษัทแมนทิพย์ จำกัด มีการปันส่วนໂສຮຸ້ຍການຜລິຕຕິດເຂົ້າງານດ້ວຍອັຕຣາໂສຮຸ້ຍຕໍ່ປີ ຮ່ວງເດືອນມຸກຣາກມ 2543 ມີຮາຍການຕໍ່ໄປນີ້ເກີດຂຶ້ນ

ວັດຖຸດິບທາງຕຽງເບີກໃຊ້ເພື່ອຜລິຕ	135,000
ວັດຖຸດິບທາງອ້ອມເບີກໃຊ້ເພື່ອຜລິຕ	12,000
ໂສຮຸ້ຍການຜລິຕທີ່ເກີດຂຶ້ນ	187,500
ໂສຮຸ້ຍການຜລິຕຕິດເຂົ້າງານ	169,500
ຕົ້ນທຸນແຮງງານທາງຕຽງ	160,500

ໄມ້ມີຍອດງານຮ່ວງທຳຕົ້ນແລະປາຍເດືອນມຸກຣາກມ 2543 ຕົ້ນທຸນງານທີ່ຜລິຕເສຍໃນເດືອນມຸກຣາກມ 2543 ມີຍອດເທົ່າກັບ

ຄ. 453,000 ບ. 465,000 ຄ. 483,000 ງ. 495,000

ຄຸມງານຮ່ວງທຳ

ຄຸມງານຮ່ວງທຳ	
ຍກມາ	ຜລິຕເສຍ
ວັດຖຸດິບທາງຕຽງ	
ແຮງງານທາງຕຽງ	
ຄ່າໃຊ້ຈ່າຍການຜລິຕ	ຍກໄປ
465,000	465,000

8. บริษัทเอดเวิร์ด จำกัด มียอดโสตัญการผลิตคิดเข้างานต่ำไป 67,500 บาท สำหรับปี 2543 ก่อนที่จะมีการปรับปรุงรายการ โสตัญการผลิตคิดเข้างานต่ำไปดังกล่าว ต่อไปนี้เป็นข้อมูลทางบัญชีที่เกี่ยวข้อง

ยอดขาย	1,800,000
ต้นทุนขาย	1,080,000
สินค้าคงเหลือ :	
วัตถุดิบทางตรง	54,000
งานระหว่างทำ	81,000
สินค้าสำเร็จรูป	135,000

ตามระบบต้นทุนของบริษัทเอดเวิร์ด จำกัด โสตัญการผลิตที่คิดเข้างานสูงไปหรือต่ำไป จะมีการปันส่วนไปยังงานระหว่างทำ สินค้าสำเร็จรูปและต้นทุนขาย โดยอ้างอิงกับยอดคงเหลือปลายปี ในงบกำไรขาดทุน ปี 2543 บริษัทเอดเวิร์ด จำกัด จะแสดงยอดต้นทุนขายเท่ากับ

ก. 1,023,750 ข. 1,026,000 ค. 1,134,000 ง. 1,136,250

ปันส่วน

งานระหว่างทำคงเหลือ 31 ธ.ค. 2530

สินค้าสำเร็จรูป 31 ธ.ค. 2530

ต้นทุนขาย

.....

1,296,000

ต้นทุนขาย =

แบบฝึกหัดชุดที่ 2

บริษัท วิสาหกิจ จำกัด ใช้ระบบต้นทุนงานสั่งทำ ในระหว่างเดือนมิถุนายน มีงานระหว่างทำ 3 งาน คือ งานเลขที่ 101 102 และ 103 โดยงานเลขที่ 101 และ 102 ผลิตสำเร็จในเดือนขณะที่งานเลขที่ 103 ยังคงค้างอยู่ งานเลขที่ 101 และ 102 สามารถขายได้ในราคาที่สูงกว่าต้นทุนการผลิต 60% ถ้าไม่มีงานวันที่เริ่มผลิตในเดือนมิถุนายนเลย งานเลขที่ 100 ซึ่งผลิตเสร็จในเดือน พฤษภาคม มีต้นทุน 9,000 บาท สามารถขายได้ในเดือนมิถุนายนในราคา 17,000 บาท ค่าใช้จ่ายในการขายและบริหารระหว่างเดือนมีจำนวน 6,700 บาท

ข้อมูลอื่นสำหรับเดือนมิถุนายน มีดังนี้

	หน่วย : บาท			
งานเลขที่	101	102	103	รวม
งานระหว่างที่ผลิต 1 มิ.ย.				
วัตถุดิบทางตรง	2,400	3,100	400	5,900
แรงงานทางตรง	3,500	9,600	200	13,300
โสหุ้ยการผลิตคิดเข้างานในอัตรา				
25% ของค่าแรงงานทางตรง	<u>875</u>	<u>2,400</u>	<u>50</u>	<u>3,325</u>
รวม	<u>6,775</u>	<u>15,100</u>	<u>650</u>	<u>22,525</u>
ต้นทุนทางตรงที่เกิดในระหว่างเดือน มิ.ย.				
วัตถุดิบทางตรง	1,500	2,000	3,900	7,400
แรงงานทางตรง	2,400	4,100	5,000	11,500

ให้ทำ :

- ก. ลงรายการที่เกิดขึ้นในเดือนมิถุนายนในสมุดรายวันทั่วไป
- ข. คำนวณต้นทุนของงานเลขที่ 103 ณ วันที่ 30 มิถุนายน
- ค. จัดทำงบกำไรขาดทุนสำหรับเดือนมิถุนายน

แบบฝึกหัดชุดที่ 3

บริษัท ไทยนคร จำกัด ใช้ระบบบัญชีต้นทุนงานสั่งทำ อัตราໂສໂຮ່ຍການຜລິຕຕິດເຂົ້າງານທ່າກັບ 125% ຂອງດັ່ນທຸນແຮງງານທາງຕຽງ

ລິນຄ້າຄຸງເລືອ 1 ມີນາຄມ 2544 ມີດັ່ງນີ້

ບັຸໂຮ່ຍຄຸມວັຕຸ	9,600 ບາທ
ບັຸໂຮ່ຍຄຸມງານຮ່ວງທ່າ	15,000 ບາທ
ບັຸໂຮ່ຍຄຸມລິນຄ້າສ່າຮິງຮູປ	7,200 ບາທ

ໂຂ່ມຸລຮູປສ່າຮິງເດືອນມີນາຄມ ມີດັ່ງນີ້

1. ຫື້ວວັຕຸເປັນເງິນເຫືອ 40,000 ບາທ
2. ບີກວັຕຸທາງຕຽງໃຊ້ໃນການຜລິຕ 35,000 ບາທ
3. ຕ່າໂຟໂຟ້າໃນໂຮງງານສ່າຮິງເດືອນມີນາຄມທ່າກັບ 9,800 ບາທ
4. ຕ່າຈ້າງແລະເງິນເດືອນທີ່ເກີດຂຶ້ນຮ່ວງເດືອນທ່າກັບ 78,000 ບາທ (ແຮງງານທາງຕຽງ 70%

ແຮງງານທາງອ້ອມ 10% ເງິນເດືອນແຜນຄາຍ 5% ແລະເງິນເດືອນແຜນຄບຮິງ 15%)

5. ຕ່າເລືອມຮາຄາເຮືອງຈັກຮແລະອຸປຸກຣ໌ນທີ່ໃຊ້ໃນໂຮງງານທ່າກັບ 20,000 ບາທ
6. ຕ່າເລືອມຮາຄາເຮືອງໃຊ້ສ່າຮິງງານ ທ່າກັບ 5,000 ບາທ
7. ໂສໂຮ່ຍການຜລິຕເບັດເຕລິດທ່າກັບ 29,000 ບາທ
8. ຕ່າໃຊ້ຈ່າຍເບັດເຕລິດແຜນຄາຍແລະແຜນຄບຮິງ ມີດັ່ງນີ້
 - ແຜນຄາຍ 15,000 ບາທ
 - ແຜນຄບຮິງ 25,000 ບາທ
9. ງານຮ່ວງທ່າຄຸງເລືອ 31 ມີນາຄມ ປຸກຄວຍດັ່ນທຸນວັຕຸທາງຕຽງ 4,650 ບາທ ແລະໂສໂຮ່ຍການຜລິຕຕິດເຂົ້າງານ 6,750 ບາທ
10. ຫອດຄາຍສ່າຮິງເດືອນມີນາຄມ ທ່າກັບ 231,000 ຈຶ່ງເປັນຈໍານວນທີ່ສູງກວ່າດັ່ນທຸນຜລິຕ 75%

ໃຫ້ຄໍານວນ

1. ບັ້ນທີ່ກາຍຄາຍເດືອນມີນາຄມ ໃນສມຸຕຣາຍວັນທ່າໄປ
2. ນບກໍາໂຮງຄາດທຸນສ່າຮິງເດືອນສິ້ນສຸດ 31 ມີນາຄມ 2544 (ໂສໂຮ່ຍການຜລິຕຕິດເຂົ້າງານສູງໄປທ່າກັບໃຫ້ປຸກປຸງດັ່ນທຸນລິນຄ້າທີ່ຄາຍ)
3. ໃຫ້ຄໍານວນ
 - 3.1 ລິນຄ້າສ່າຮິງຮູປຄຸງເລືອ 31 ມີນາຄມ 2544
 - 3.2 ຮາຄາຄາຍຕ່ອນໂຮງງານເລຂທີ່ 400 ຈຶ່ງປຸກຄວຍດັ່ນທຸນຜລິຕຄັດ໌ 50 ນ່ວຍ ງານດັ່ງຄ່າໄດ້ເລີ່ມແລະທ່າສ່າຮິງໃນເດືອນມີນາຄມ ປຸກຄວຍດັ່ນທຸນວັຕຸທາງຕຽງ 6,500 ບາທ ແລະດັ່ນທຸນແຮງງານທາງຕຽງ 8,900 ບາທ ແລະໄດ້ຄາຍໄປໃນຮາຄາຈັ່ງສູງກວ່າດັ່ນທຸນຜລິຕ 75%

แบบฝึกหัดชุดที่ 4

- ข้อ 1) รายการใดต่อไปนี้มีลักษณะเป็นค่าใช้จ่ายประจำงวด (Period cost)
- ก. ค่าเสื่อมราคา – เครื่องจักรอุปกรณ์
 - ข. เงินเดือนผู้จัดการแผนกตรวจสอบคุณภาพ
 - ค. ค่าวัสดุสิ้นเปลืองโรงงานเบิกใช้ในระหว่างงวด
 - ง. ต้นทุนสินค้าขาย
- ข้อ 2) รายการใดต่อไปนี้มีลักษณะไม่ใช่ต้นทุนทางอ้อมของแผนกผลิต
- ก. ค่าวัตถุดิบทางตรงที่เบิกไปใช้ผลิตสินค้าในระหว่างงวด
 - ข. ค่าซ่อมบำรุงเครื่องจักรในแผนกผลิต
 - ค. ค่าเช่าโรงงาน
 - ง. เงินเดือนหัวหน้าแผนกผลิต
- ข้อ 3) รายการใดต่อไปนี้มีลักษณะเป็นต้นทุนผันแปร
- ก. ค่าน้ำมันเชื้อเพลิงสำหรับการผลิตในโรงงาน
 - ข. ค่าประกันภัยโรงงาน
 - ค. เงินเดือนผู้ควบคุมการผลิต
 - ง. ค่าเสื่อมราคา – เครื่องจักรอุปกรณ์ (คิดแบบอัตราเส้นตรง)
- ข้อ 4) รายการใดต่อไปนี้เป็นต้นทุนเพื่อใช้ในการตัดสินใจ
- ก. ผลต่างต้นทุนมาตรฐาน (Standard Cost Variance)
 - ข. ต้นทุนส่วนต่าง (Differential Cost)
 - ค. ต้นทุนขั้นต้น (Prime Cost)
 - ง. ไม่มีข้อใดถูก

ให้ใช้โจทย์ต่อไปนี้สำหรับข้อ 5 ถึงข้อ 8

ข้อมูลต่อไปนี้ได้มาจากการผลิตและขายในเดือนตุลาคม 25xx ของบริษัทการค้า จำกัด

(หน่วย : บาท)

รายได้ค่าขาย	895,000
วัตถุดิบทางตรงต้นงวด 1 ต.ค.	65,000
วัตถุดิบทางตรงปลายงวด 31 ต.ค.	40,000
ซื้อวัตถุดิบทางตรง	240,000
ค่าแรงงานทางตรง	130,000
ค่าใช้จ่ายการผลิต	179,000
ค่าใช้จ่ายในการขายและการบริหาร	145,000
งานระหว่างทำต้นงวด 1 ต.ค.	110,000
งานระหว่างทำปลายงวด 31 ต.ค.	124,000
สินค้าสำเร็จรูปต้นงวด 1 ต.ค.	130,000
สินค้าสำเร็จรูปปลายงวด 31 ต.ค.	45,000

- ข้อ 5) ต้นทุนขั้นต้นของบริษัทการค้าในเดือนตุลาคมมีจำนวนเท่ากับ
 ก. 130,000 บาท ข. 265,000 บาท ค. 374,000 บาท ง. 395,000 บาท
- ข้อ 6) ต้นทุนสินค้าผลิตเสร็จของบริษัทการค้าในเดือนตุลาคมมีจำนวนเท่ากับ
 ก. 690,000 บาท ข. 645,000 บาท ค. 560,000 บาท ง. 475,000 บาท
- ข้อ 7) ต้นทุนสินค้าขายของบริษัทการค้าในเดือนตุลาคมมีจำนวนเท่ากับ
 ก. 690,000 บาท ข. 645,000 บาท ค. 570,000 บาท ง. 560,000 บาท
- ข้อ 8) กำไรสุทธิก่อนหักภาษีของกิจการแห่งนี้เท่ากับ
 ก. 105,000 บาท ข. 250,000 บาท ค. 321,000 บาท ง. 335,000 บาท
- ข้อ 9) กิจการใดต่อไปนี้ใช้ระบบต้นทุนงานสั่งทำ
 ก. เครื่องใช้ไฟฟ้า ข. ปูนซีเมนต์
 ค. อาหารสำเร็จรูปบรรจุกระป๋อง ง. ตู้ต่อเรือ
- ข้อ 10) กิจการที่ใช้ระบบต้นทุนงานสั่งทำ จะใช้ระบบบัญชีต้นทุนแบบใด
 ก. ระบบบัญชีต้นทุนจริง ข. ระบบบัญชีต้นทุนปกติ
 ค. ระบบบัญชีต้นทุนโดยประมาณ ง. ระบบบัญชีต้นทุนมาตรฐาน

ให้ใช้โจทย์ต่อไปนี้สำหรับข้อ 11 ถึง ข้อ 15

บริษัทการผลิต จำกัด ผลิตสินค้าต่าง ๆ ตามคำสั่งผลิตของลูกค้า กิจการที่ใช้ระบบบัญชีต้นทุนงานสั่งทำสำหรับปี 2544 กิจการได้ประมาณค่าใช้จ่ายการผลิตคิดเข้างานหรือค่าใช้จ่ายการผลิตจัดสรร โดยใช้เกณฑ์ชั่วโมงแรงงานทางตรง โดยใช้ข้อมูลต่อไปนี้

ค่าใช้จ่ายการผลิตโดยประมาณต่อเดือน	420,000 บาท
ชั่วโมงแรงงานทางตรงโดยประมาณต่อเดือน	3,000 ชั่วโมง

ต่อมาในเดือนมกราคม 2544 กิจการได้รับงานผลิต 3 งาน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

	งานเลขที่		
	73	74	75
วัตถุดิบทางตรง (บาท)	50,000	70,000	80,000
ค่าแรงงานทางตรง (บาท)	12,000	18,000	20,000
ชั่วโมงแรงงานทางตรง (บาท)	600	900	1,000
ปริมาณผลิตสินค้าตามสั่ง (หน่วย)	200	500	300

กิจการผลิตงานเสร็จ 2 งาน คือ งานเลขที่ 73 และ 74 และได้ส่งมอบสินค้าให้ลูกค้าเรียบร้อยแล้ว โดยกำหนดราคาขายเท่ากับ 150% ของต้นทุนการผลิตรวม และในเดือนนี้ฝ่ายบัญชีรวบรวมค่าใช้จ่ายการผลิตจริงได้จำนวน 366,000 บาท

- ข้อ 11) อัตราค่าใช้จ่ายการผลิตคิดเข้างานล่วงหน้าสำหรับปี 2544 เท่ากับ
 ก. 122 บาท ข. 140 บาท ค. 146.40 บาท ง. ไม่มีข้อใดถูก
- ข้อ 12) ต้นทุนสินค้าผลิตเสร็จหรือต้นทุนสินค้าสำเร็จรูปในเดือนมกราคม มีจำนวนเท่ากับ
 ก. 146,000 บาท ข. 214,000 บาท ค. 240,000 บาท ง. 360,000 บาท
- ข้อ 13) ต้นทุนสินค้าต่อหน่วยของงานเลขที่ 73 เท่ากับ
 ก. 428 บาท ข. 439.52 บาท ค. 730 บาท ง. 749.20 บาท

ข้อ 14) ราคาขายต่อหน่วยของงานเลขที่ 74 เท่ากับ

ก. 428 บาท

ข. 642 บาท

ค. 800 บาท

ง. 1,095 บาท

ข้อ 15) ผลต่างค่าใช้จ่ายการผลิตในเดือนมกราคม เท่ากับ

ก. 6,000 บาท น่าพอใจ

ข. 16,000 บาท ไม่น่าพอใจ

ค. ไม่มีผลต่างในงวดนี้

ง. ไม่มีข้อใดถูก

ข้อ 16) กิจกรรมใดต่อไปนี้จะควรใช้ระบบบัญชีต้นทุนช่วง

ก. สำนักงานบัญชีและกฎหมาย

ข. อู่ซ่อมรถ

ค. เคมิกัลส์

ง. ห้างสรรพสินค้า

ข้อ 17) เครื่องมือที่ใช้รวบรวมและประมวลผลต้นทุนผลิตภัณฑ์ในระบบบัญชีต้นทุนช่วง คือ

ก. บัตรต้นทุนมาตรฐาน

ข. บัตรต้นทุนงาน

ค. รายงานประเมินผลการปฏิบัติงานประจำแผนก

ง. รายงานต้นทุนการผลิตประจำแผนก

ข้อ 18) ประโยชน์ของการใช้ต้นทุนมาตรฐานในกิจการต่าง ๆ

ก. ใช้ตีราคาสินค้าคงเหลือ

ข. ใช้วางแผนและควบคุมต้นทุน

ค. ใช้ในการกำหนดราคาขาย

ง. ถูกทุกข้อ

ต้นทุนมาตรฐาน

ต้นทุนมาตรฐาน หมายถึง ต้นทุนที่กะประมาณไว้ล่วงหน้าสำหรับการทำงานที่ดีมีประสิทธิภาพ เพราะฉะนั้นเมื่อการผลิตที่เกิดขึ้นจริงมีต้นทุนที่แตกต่างจากมาตรฐานที่กำหนดให้ก็จะก่อให้เกิดผลแตกต่างเกี่ยวกับการผลิต

การคำนวณผลแตกต่างของวัตถุดิบ

1) ประเมินผลแตกต่างเนื่องจากราคาของวัตถุดิบเมื่อซื้อ

(1)	(2)	(3)	(4)
ซื้อจริง x ราคาจริง	ซื้อจริง x ราคามาตรฐาน	ใช้จริง x ราคามาตรฐาน	ใช้มาตรฐาน x ราคามาตรฐาน
xx	xx	xx	xx
PV = ผลแตกต่างเนื่องจากราคา		UV = ผลแตกต่างเนื่องจากการใช้	

- ผลต่างที่ดี หรือน่าพอใจเรียกว่า Favorable (F)
 - ผลต่างที่ไม่ดี หรือไม่น่าพอใจ เรียกว่า Unfavorable (U)
 - Price Variance (PV)
 - Usage Variance (UV) หรือ Quantity Variance (QV) ผลแตกต่างเนื่องจากปริมาณ
- สมมติ เกิดผลแตกต่างที่ไม่ดี(U)**

การบันทึกรายการในสมุดรายวันทั่วไป

1.1 เมื่อซื้อวัตถุดิบ

เดบิต คุมวัสดุ (ซื้อจริง x ราคามาตรฐาน)	xx
ผลแตกต่างเนื่องจากราคา	xx
เครดิต เจ้าหนี้ (ซื้อจริง x ราคาจริง)	xx

1.2 เมื่อเบิกวัตถุดิบ

เดบิต คุมงานระหว่างทำ (ใช้มาตรฐาน x ราคามาตรฐาน)	xx
ผลต่างเนื่องจากการใช้	xx
เครดิต คุมวัสดุ (ใช้จริง x ราคามาตรฐาน)	xx

2. ประเมินผลแตกต่างเนื่องจากราคาวัสดุเมื่อเบิกใช้

(1)	(2)	(3)
ใช้จริง x ราคาจริง	ใช้จริง x ราคามาตรฐาน	ใช้มาตรฐาน x ราคามาตรฐาน
xx	xx	xx
PV =	UV =	

สมมติ เกิดผลแตกต่างที่ไม่ดี (U)

การบันทึกรายการในสมุดรายวันทั่วไป

2.1 เมื่อซื้อวัตถุดิบ

เดบิต คุมวัสดุ (ซื้อจริง x ราคาจริง)	xx
เครดิต เจ้าหนี้	xx

2.2 เมื่อเบิกวัสดุ

เดบิต คุมงานระหว่างทำ (ใช้มาตรฐาน x ราคามาตรฐาน)	xx
ผลแตกต่างเนื่องจากราคา	xx
ผลแตกต่างเนื่องจากการใช้	xx
เครดิต คุมวัสดุ (ใช้จริง x ราคาจริง)	xx

การคำนวณผลแตกต่างของแรงงานทางตรง

(1)	(2)	(3)
ชม.จริง x อัตราจริง	ชม.จริง x อัตรามาตรฐาน	ชม.มาตรฐาน x อัตรามาตรฐาน
xx	xx	xx
RV = ผลแตกต่างเนื่องจากอัตรา	EV = ผลแตกต่างเนื่องจากประสิทธิภาพ	

- Rate Variance (RV)
- Efficiency Variance (EV)

สมมติ เกิดผลแตกต่างที่ไม่ดี (U)

การบันทึกรายการในสมุดรายวันทั่วไป

เดบิต คุมงานระหว่างทำ (ชม.มาตรฐาน x อัตรามาตรฐาน)	xx
ผลแตกต่างเนื่องจากอัตรา	xx
ผลแตกต่างเนื่องจากประสิทธิภาพ	xx
เครดิต ค่าแรงงานค้างจ่าย	xx

การคำนวณผลแตกต่างของค่าใช้จ่ายการผลิต

1) การคำนวณผลแตกต่างของค่าใช้จ่ายการผลิตแบบแยก (แบบ 4 ผลต่าง)

การคำนวณผลแตกต่างของค่าใช้จ่ายการผลิตผันแปร

(1) <u>เกิดขึ้นจริง</u>	(2) <u>งบประมาณตามชั่วโมงจริง</u>	(3) <u>คิดเข้างาน</u>
	ชม.จริง x อัตรา OH-V ต่อ ชม. (Std)	ชม. มาตรฐาน x อัตรา OH-V ต่อ ชม. (Std) หรือจำนวนหน่วย x อัตรา OH-V ต่อหน่วย (Std)
xx	xx	xx
SV = ผลแตกต่างเนื่องจากการจ่ายเงิน		EV = ผลแตกต่างเนื่องจากประสิทธิภาพ

- Spending Variance (SV)

สมมติเกิดผลแตกต่างที่ไม่ดี (U)

การบันทึกรายการในสมุดรายวันทั่วไป

1. ค่าใช้จ่ายการผลิตผันแปรที่เกิดขึ้นจริง

เดบิต	คุมค่าใช้จ่ายการผลิตผันแปร	xx
	เครดิต บัญชีที่เกี่ยวข้อง	xx

2. ค่าใช้จ่ายการผลิตผันแปรคิดเข้างาน

เดบิต	คุมงานระหว่างทำ	xx
	เครดิต ค่าใช้จ่ายการผลิตผันแปรคิดเข้างาน	xx

3. บันทึกผลแตกต่างที่เกิดขึ้น

เดบิต	ค่าใช้จ่ายการผลิตผันแปรคิดเข้างาน	xx
	ผลแตกต่างเนื่องจากการจ่ายเงิน	xx
	ผลแตกต่างเนื่องจากประสิทธิภาพ	xx
	เครดิต คุมค่าใช้จ่ายการผลิตผันแปร	xx

คำนวณผลแตกต่างของค่าใช้จ่ายการผลิตคงที่

(1) เกิดขึ้นจริง	(2) งบประมาณ	(3) คิดใช้งาน
xx	xx	xx
BV = ผลแตกต่างเนื่องจากงบประมาณ	VV = ผลแตกต่างเนื่องจากกำลังการผลิต	

- Budgeting Variance (BV)
- Volume Variance (VV)

สมมติ เกิดผลแตกต่างที่ไม่ดี(U)

การบันทึกรายการในสมุดรายวันทั่วไป

1. ค่าใช้จ่ายการผลิตคงที่ที่เกิดขึ้นจริง

เดบิต	คุมค่าใช้จ่าย การผลิตคงที่	xx
	เครดิต บัญชีที่เกี่ยวข้อง	xx

2. ค่าใช้จ่ายการผลิตคงที่คิดใช้งาน

เดบิต	คุมงานระหว่างทำ	xx
	เครดิต ค่าใช้จ่ายการผลิตคงที่คิดใช้งาน	xx

3. บันทึกผลแตกต่างที่เกิดขึ้น

เดบิต	ค่าใช้จ่ายการผลิตคงที่คิดใช้งาน	xx
	ผลแตกต่างเนื่องจากงบประมาณ	xx
	ผลแตกต่างเนื่องจากกำลังการผลิต	xx
	เครดิต คุมค่าใช้จ่ายการผลิตคงที่	xx

2) การคำนวณผลแตกต่างของค่าใช้จ่ายการผลิตแบบรวม (แบบ 3 อย่าง)

	(1) เกิดขึ้นจริง	(2) งบประมาณ ชม. จริง	(3) งบประมาณ ชม. มาตรฐาน	(4) คิดเข้างาน
OH-V	xx	ชม. จริง x อัตรา OH-V ต่อ ชม. (Std)	หน่วยผลิตจริง x อัตรา OH-V ต่อหน่วย (Std) หรือ ชม. มาตรฐาน x อัตรา OH-V ต่อชม.(Std) xx	หน่วยผลิตจริง x อัตรา OH-V ต่อหน่วย (Std) หรือ ชม. มาตรฐาน x อัตรา OH-V ต่อชม. (Std) xx
OH-F	xx	<u>OH-F ตามงบประมาณ</u>	<u>OH-F ตามงบประมาณ</u>	หน่วยผลิตจริง x อัตรา OH-F ต่อ ชม.(Std) xx
	xx	xx	xx	xx
	SV =		EV =	VV =

2) การคำนวณผลแตกต่างของค่าใช้จ่ายการผลิตแบบรวม (แบบ 3 อย่าง)

สมมติ เกิดผลแตกต่างที่ไม่ดี

บันทึกรายการในมุดรายวันทั่วไป

1. ค่าใช้จ่ายการผลิตที่เกิดขึ้นจริง

เดบิต	คุมค่าใช้จ่ายการผลิต	xx		
	เครดิต		บัญชีที่เกี่ยวข้อง	xx

2. ค่าใช้จ่ายการผลิตคิดเข้างาน

เดบิต	คุมงานระหว่างทำ	xx		
	เครดิต		ค่าใช้จ่ายการผลิตคิดเข้างาน	xx

3. บันทึกผลแตกต่างที่เกิดขึ้น

เดบิต	ค่าใช้จ่ายการผลิตคิดเข้างาน	xx		
	ผลแตกต่างเนื่องจากการจ่ายเงิน	xx		
	ผลแตกต่างเนื่องจากประสิทธิภาพ	xx		
	ผลแตกต่างเนื่องจากการล่าช้าการผลิต	xx		
	เครดิต		คุมค่าใช้จ่ายการผลิต	xx

3) คำนวณผลแตกต่างของค่าใช้จ่ายการผลิตแบบรวม (แบบ 2 อย่าง)

(1) <u>เกิดขึ้นจริง</u>	(2) <u>งบประมาณ ชม. มาตรฐาน</u>	(3) <u>คิดใช้งาน</u>
OH-V xx	หน่วยผลิตจริง x อัตรา OH-V ต่อหน่วย (Std) หรือ ชม. มาตรฐาน x อัตรา OH-V ต่อชม. (Std) xx	หน่วยผลิตจริง x อัตรา OH-V ต่อหน่วย (Std) หรือ ชม. มาตรฐาน x อัตรา OH-V ต่อชม. (Std) xx
OH-H xx	<u>ตามงบประมาณ</u> xx	หน่วยผลิตจริง x อัตรา OH-F ต่อหน่วย(Std) xx หรือ ชม. มาตรฐาน x อัตรา OH-F ต่อชม. (Std)
xx	xx	xx
CV, Flexe-budget (ผลต่างงบประมาณยืดหยุ่น		VV =

● Controllable Variance (CV)

สมมติ เกิดผลแตกต่างที่ไม่ดี(U)

การบันทึกรายการในสมุดรายวันทั่วไป

1. ค่าใช้จ่ายการผลิตที่เกิดขึ้นจริง

เดบิต	คุมค่าใช้จ่ายการผลิต	xx
	เครดิต บัญชีที่เกี่ยวข้อง	xx

2. ค่าใช้จ่ายการผลิตคิดใช้งาน

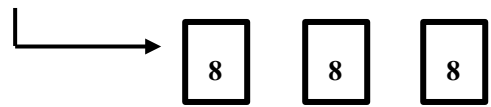
เดบิต	คุมงานระหว่างทำ	xx
	เครดิต ค่าใช้จ่ายการผลิตคิดใช้งาน	xx

3. บันทึกผลแตกต่างที่เกิดขึ้น

เดบิต	ค่าใช้จ่ายการผลิตคงที่คิดใช้งาน	xx
	ผลแตกต่างเนื่องจากงบประมาณยืดหยุ่น	xx
	ผลแตกต่างเนื่องจากกำลังการผลิต	xx
	เครดิต คุมค่าใช้จ่ายการผลิต	xx

NOTE

2 kg x 4 บาท

ของจริง

มาตรฐาน

ตัวอย่าง 1 บริษัท เพียงฟ้า จำกัด ผลิตและจำหน่ายสินค้าชนิดหนึ่ง และได้ใช้ระบบบัญชีมาตรฐาน เพื่อวางแผนและควบคุมต้นทุนสินค้าที่ผลิต ซึ่งบริษัทได้กำหนดต้นทุนต่อหน่วยไว้ดังนี้

ต้นทุนมาตรฐานต่อหน่วย

วัตถุดิบทางตรง	3 กก.	@2 บาท	6 บาท
แรงงานทางตรง	4 ชม.	@3 บาท	12 บาท
ค่าใช้จ่ายการผลิตผันแปร	4 ชม.	@ ? บาท	? บาท
ค่าใช้จ่ายการผลิตคงที่	4 ชม.	@ ? บาท	? บาท

งบประมาณยึดหยุ่นสำหรับการผลิต 1 ปี มีดังนี้ (บาท)

จำนวนหน่วย (หน่วย)	65,000	70,000	75,000	80,000
งบประมาณค่าใช้จ่ายการผลิต(บาท)	414,000	432,000	450,000	468,000

บริษัทได้เลือกที่จะทำการผลิต ณ กำลังการผลิตระดับ 75,000 หน่วย ข้อมูลของต้นทุนที่เกิดขึ้นระหว่างเดือนมีนาคม มีดังนี้

วัตถุดิบทางตรงต้นงวด	300 กก.	2.25 บาท
ซื้อระหว่างเดือน	15,000 กก.	2.25 บาท
วัตถุดิบทางตรงปลายงวด	1,000 กก.	
สินค้าผลิตเสร็จ	7,000 หน่วย	
แรงงานทางตรง	26,000 ชั่วโมง	84,500 บาท
ค่าใช้จ่ายการผลิตผันแปร		12,800 บาท
ค่าใช้จ่ายการผลิตคงที่		24,500 บาท

คำสั่ง

1. คำนวณหาผลต่างวัตถุดิบทางตรง
2. คำนวณหาผลต่างแรงงานทางตรง
3. คำนวณหาผลต่างค่าใช้จ่ายการผลิต แบบ 2,3 และ 4 ผลต่าง

บัตรต้นทุนมาตรฐาน

DM	=	3 kg @ 2 บ.	=	6
DL	=	4 ชม. @ 3 บ.	=	12
OH - V	=	4 ชม. @.....	=	
OH - F	=	=	

วัตถุดิบทางตรง

ยกมา	ใช้ไป
ซื้อ	

EX. OH - V = 2 บาท/หน่วย

OH - F = 10,000

ผลิต 100 หน่วย ➡ OH รวม = 2(100)+10,000 = 10,200

ผลิต 70 หน่วย ➡ OH รวม = 2(70)+10,000 = 10,140

= 60

High low

อัตรา OH - V =

วัตถุประสงค์ทางตรง

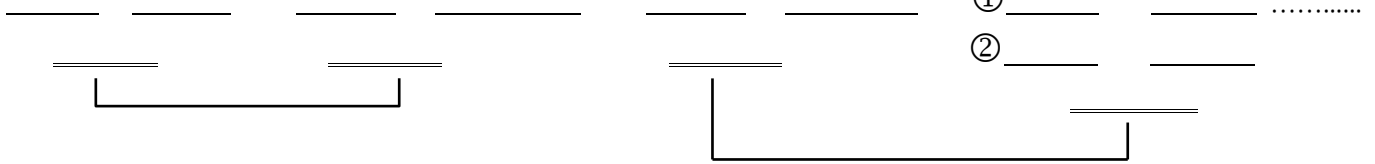
เมื่อซื้อ

ซื้อจริง × ราคาจริง

ซื้อจริง × ราคามาตรฐาน

ใช้จริง × ราคามาตรฐาน

ใช้มาตรฐาน × ราคามาตรฐาน

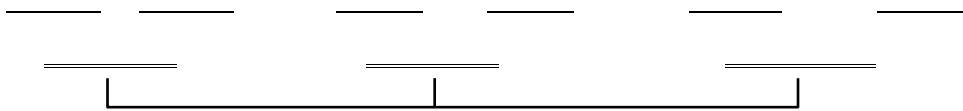

เมื่อใช้

ใช้จริง × ราคาจริง

ใช้จริง × ราคามาตรฐาน

ใช้มาตรฐาน × ราคามาตรฐาน

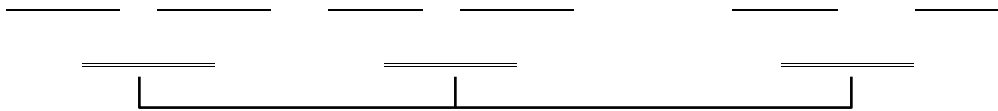

ค่าแรงงานทางตรง

ชม.จริง × อัตราจริง

ชม.จริง × อัตรามาตรฐาน

ชม.มาตรฐาน × อัตรามาตรฐาน

ค่าใช้จ่ายการผลิต

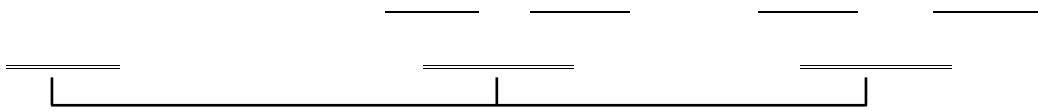
แบบแยก

ค่าใช้จ่ายการผลิตผันแปร

เกิดจริง

ชม.จริง × อัตรามาตรฐาน

ชม.มาตรฐาน × อัตรามาตรฐาน

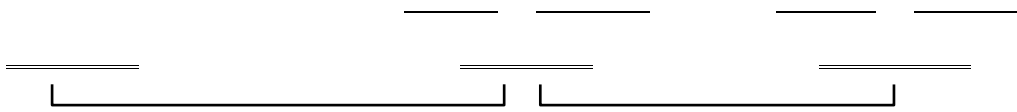

ค่าใช้จ่ายการผลิตคงที่

เกิดจริง

งบประมาณ

คิดใช้งาน

แบบรวม 3 ผลต่าง

เกิดขึ้นจริง

งบประมาณ ชม.จริง

งบประมาณ ชม. มาตรฐาน

กิดค่าใช้งาน

OH-V _____ = _____

OH-F _____ = _____ = _____
===== |===== |===== |=====

แบบรวม 2 ผลต่าง

_____ |_____

เมื่อซื้อ (DM)

Dr. คุมวัดถุดิบ	30,000	
Dr. ผลต่างเนื่องจากราคา	3,750	
Cr. เจ้าหนี้การค้า		33,750
Dr. งานระหว่างทำ	42,000	
Cr. ผลต่างเนื่องจากปริมาณ		13,400
Cr. คุมวัดถุดิบ		28,600

เมื่อใช้ (DM)

Dr. คุมวัดถุดิบ	33,750	
Cr. เจ้าหนี้การค้า		33,750
Dr. งานระหว่างทำ	42,000	
Dr. ผลต่างเนื่องจากราคา	3,575	
Cr. ผลต่างเนื่องจากปริมาณ		13,400
Cr. คุมวัดถุดิบ		32,175

DL

Dr. งานระหว่างทำ	84,000	
Dr. ผลต่างเนื่องจากอัตรา	6,500	
Cr. ผลต่างเนื่องจากปริมาณ		6,000
Cr. ค่าแรงงานค้างจ่าย		84,500

OH (แยก)

Dr. ค่าใช้จ่ายผลิตผันแปร	12,800	
Cr. บัญชีต่างๆที่เกี่ยวข้อง		12,800
Dr. งานระหว่างทำ	25,200	
Cr. ค่าใช้จ่ายผลิตผันแปรคิดเข้างาน		25,200
Dr. ค่าใช้จ่ายการผลิตผันแปรคิดเข้างาน	25,200	
Cr. ผลต่างเนื่องจากการจ่ายเงิน		10,600
Cr. ผลต่างเนื่องจากประสิทธิภาพ		1,800
Cr. ค่าใช้จ่ายการผลิตผันแปร		12,800
Dr. ค่าใช้จ่ายผลิตคงที่	24,500	
Cr. บัญชีต่างๆที่เกี่ยวข้อง		24,500
Dr. งานระหว่างทำ	16,800	
Cr. ค่าใช้จ่ายการผลิตคงที่คิดเข้างาน		16,800

Dr. ค่าใช้จ่ายการผลิตคงที่คิดเข้างาน	16,800	
Dr. ผลต่างเนื่องจากงบประมาณ	9,500	
Cr. ผลต่างเนื่องจากกำลังผลิต		1,800
Cr. ค่าใช้จ่ายการผลิตคงที่		24,500
<u>OH (รวม)</u>		
Dr. ค่าใช้จ่ายการผลิต	37,300	
Cr. บัญชีต่างๆ		37,300
Dr. งานระหว่างทำ	42,000	
Cr. ค่าใช้จ่ายการผลิตคิดเข้างาน		42,000
Dr. ค่าใช้จ่ายการผลิตคิดเข้างาน	42,000	
Cr. ผลต่างเนื่องจากการจ่ายเงิน		1,100
Cr. ผลต่างเนื่องจากประสิทธิภาพ		1,800
Cr. ผลต่างเนื่องจากกำลังผลิต		1,800
Cr. ค่าใช้จ่ายการผลิต		37,300

ข้อ 2. บริษัทแห่งหนึ่งผลิตสินค้าชนิดหนึ่งออกจำหน่าย ใช้ระบบต้นทุนมาตรฐานในการควบคุมต้นทุนผลิต และการบันทึกบัญชีต้นทุนมาตรฐานของสินค้า ซึ่งจัดทำขึ้น ณ กำลังการผลิต 2,000 หน่วยต่อเดือน มีดังนี้

	<u>ปริมาณ</u>	<u>ราคา/อัตราต่อหน่วย</u> (บาท)	<u>รวม</u> (บาท)
วัตถุดิบทางตรง			
ก	1 กรัม	20	20
ข	2 กรัม	15	30
ค	4 กรัม	10	40
ค่าแรงทางตรง			
แผนกตัด	2.0 ชั่วโมง	8	16
แผนกประกอบ	1.0 ชั่วโมง	9	9
แผนกสำเร็จรูป	1.5 ชั่วโมง	10	15
	4.5 ชั่วโมง		
ค่าใช้จ่ายในการผลิต-ผันแปร	4.5 ชั่วโมง	2	9
ค่าใช้จ่ายในการผลิต-คงที่	4.5 ชั่วโมง	4	18
ต้นทุนมาตรฐานต่อหน่วย			157

บริษัทคิดค่าใช้จ่ายในการผลิตเป็นต้นทุนโดยใช้ชั่วโมงแรงงานทางตรงเป็นเกณฑ์

ระหว่างเดือนธันวาคม บริษัทได้ผลิต-สินค้า จำนวน 2,200 หน่วย โดยมีต้นทุนผลิตจริงเกิดขึ้น ดังนี้

	<u>ปริมาณที่ใช้</u>	<u>ต้นทุนรวม</u> (บาท)
วัตถุดิบทางตรง		
ก	2,200 กรัม	44,000
ข	4,700 กรัม	75,200
ค	9,200 กรัม	101,200
ค่าแรงทางตรง		
แผนกตัด	3,900 ชั่วโมง	31,200
แผนกประกอบ	2,400 ชั่วโมง	23,760
แผนกสำเร็จรูป	3,500 ชั่วโมง	38,500
ค่าใช้จ่ายในการผลิต-ผันแปร		18,800
ค่าใช้จ่ายในการผลิต-คงที่		36,500

บริษัทแบ่งการผลิตออกเป็น 3 แผนก มีวัตถุดิบทางตรงเกิดขึ้นทั้ง 3 แผนก กล่าว คือ วัตถุดิบทางตรง ก จะเข้าไปในแผนกตัด วัตถุดิบทางตรง ข จะเข้าไปในแผนกประกอบและวัตถุดิบทางตรง ก จะเข้าไปในแผนกสำเร็จรูป วัตถุดิบทางตรงจะจัดซื้อโดยแผนกจัดซื้อ โดยจัดซื้อตามจำนวนที่ใช้ และคนงานจะจัดจ้างโดยแผนกบุคคล

สมมุติท่านได้เข้าไปสมัครงานที่บริษัทแห่งหนึ่ง บริษัทได้ให้ข้อมูลข้างต้นแก่ท่านเพื่อทดสอบความสามารถของท่าน โดยขอให้ท่าน

1. ทำการวิเคราะห์ผลต่างด้านต้นทุนผลิตของเดือนธันวาคม สำหรับค่าใช้จ่ายในการผลิต จะทำการวิเคราะห์แบบแยกวิเคราะห์ ระหว่างส่วนผันแปร และส่วนคงที่

ข้อ 3. บริษัท ไทย จำกัด ผลิตขนมทองม้วน ขายปลีกและขายส่งในราคากล่องละ 8 บาท ปกติบริษัทผลิตและขายเป็นประจำ 400,000 กล่องต่อเดือน ต้นทุนมาตรฐานในการผลิตขนมทองม้วนต่อกล่อง มีดังนี้

<u>ต้นทุน</u>	<u>ปริมาณ</u>	<u>ราคามาตรฐาน</u>	<u>ต้นทุนรวม</u>
ค่าวัสดุทางตรง			
แป้ง	10 กรัม	กรัมละ 0.02 บาท	0.20 บาท
มะพร้าว	5 กรัม	กรัมละ 0.15 บาท	0.75 บาท
งา	1 กรัม	กรัมละ 0.50 บาท	<u>0.50</u> บาท
			<u>1.45</u> บาท
ค่าแรงงานทางตรง			
ผสม	1 นาที	ชั่วโมงละ 14.40 บาท	0.24 บาท
ผลิต	2 นาที	ชั่วโมงละ 18.00 บาท	<u>0.60</u> บาท
			<u>0.84</u> บาท

รายการผลการดำเนินงานสำหรับเดือนเมษายน มีดังนี้

	<u>งบประมาณ(บาท)</u>	<u>เกิดขึ้นจริง(บาท)</u>	<u>ผลต่าง(บาท)</u>
จำนวนหน่วยผลิตและขาย	<u>400,000</u>	<u>450,000</u>	<u>50,000 F</u>
รายได้	3,200,000	3,555,000	355,000F
ค่าวัสดุทางตรง	580,000	865,000	285,000 U
ค่าแรงงานทางตรง	336,000	348,000	12,000 U

รายละเอียดต้นทุนที่เกิดขึ้นจริง มีดังนี้

	<u>ปริมาณ</u>	<u>จำนวนเงิน(บาท)</u>
ค่าวัสดุทางตรง		
แป้ง	4,650,000 กรัม	93,000 บาท
มะพร้าว	2,660,000 กรัม	532,000 บาท
งา	480,000 กรัม	240,000 บาท
ค่าแรงงานทางตรง		
ผสม	450,000 นาที	108,000 บาท
ผลิต	800,000 นาที	240,000 บาท

คำสั่ง ให้คำนวณผลต่างดังต่อไปนี้ (โดยระบุสัญลักษณ์ผลต่าง U กรณีที่ไม่พึงพอใจ หรือ F กรณีที่พึงพอใจ)

- ก. ผลต่างเนื่องจากราคาขาย
- ข. ผลต่างเนื่องจากราคาวัสดุทางตรง
- ค. ผลต่างเนื่องจากปริมาณวัสดุทางตรง
- ง. ผลต่างเนื่องจากอัตราแรงงานทางตรง
- จ. ผลต่างเนื่องจากประสิทธิภาพค่าแรงงานทางตรง

งบกำไรขาดทุนตามวิธีต้นทุนคิดเข้างานและวิธีต้นทุนผันแปร

วิธีต้นทุนคิดเข้า (Absorption Costing)

วิธีต้นทุนผันแปร (Variable Costing)

	xx		xx
ขาย	xx	ขาย	xx
หัก ต้นทุนขาย :		หัก ต้นทุนผันแปร :	
สินค้าคงเหลือต้นงวด	xx	ต้นทุนขายผันแปร :	
บวก ต้นทุนการผลิต	xx	สินค้าคงเหลือต้นงวด	Xx
สินค้ามีไว้เพื่อขาย	xx	บวก ต้นทุนการผลิตผันแปร	Xx
หัก สินค้าคงเหลือปลายงวด	xx	สินค้ามีเพื่อขาย	Xx
กำไรขั้นต้น	xx	หัก สินค้าคงเหลือปลายงวด	Xx
หัก ค่าใช้จ่ายในการขายและบริการ	xx	ต้นทุนขายผันแปร	Xx
กำไรจากการดำเนินงาน (บาท)	xx	บวก ค่าใช้จ่ายในการขายและบริหารผันแปร	Xx
		กำไรผันแปร (Contribution Margin)	xx
		หัก ต้นทุนคงค้างที่ :	
		ค่าใช้จ่ายการผลิตคงที่	Xx
		ค่าใช้จ่ายในการขายและบริหารคงที่	Xx
		กำไรจากการดำเนินงาน (บาท)	xx

ความสัมพันธ์ระหว่าง หน่วยผลิตกับหน่วยขาย	ผลที่มีต่อระดับ สินค้าคงเหลือ	ความสัมพันธ์ระหว่างกำไรตามวิธีการต้นทุนรวม และวิธีการต้นทุนผันแปร
ผลิต = ขาย	ไม่มีการเปลี่ยนแปลง	กำไรตามวิธีการต้นทุนรวม = กำไรตามวิธีการต้นทุนผันแปร
ผลิต > ขาย	เพิ่มขึ้น	กำไรตามวิธีการต้นทุนรวม > กำไรตามวิธีการต้นทุนผันแปร
ผลิต < ขาย	ลดลง	กำไรตามวิธีการต้นทุนรวม < กำไรตามวิธีการต้นทุนผันแปร

กำไรสุทธิ ตามวิธีต้นทุนคิดเข้างาน	xx	
บวก OH-F ในสินค้าต้นงวด	xx	
หัก OH-F ในสินค้าปลายงวด	(xx)	
กำไรสุทธิตามวิธีต้นทุนผันแปร	xx	

(สินค้าที่เปลี่ยนแปลง) x อัตรา OH-F

แบบฝึกหัด

ข้อ 1. ต่อไปนี้เป็นข้อมูลเกี่ยวกับต้นทุนการผลิตและจำหน่ายของบริษัท กิตติชัยการช่าง จำกัด สำหรับปี 2540
ต้นทุนการผลิตระหว่างปี :

วัตถุดิบทางตรง	500,000	บาท
ค่าแรงงานทางตรง	200,000	บาท
ค่าใช้จ่ายการผลิตผันแปร	100,000	บาท
ค่าใช้จ่ายการผลิตคงที่	80,000	บาท

ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานระหว่างปี :

ค่าใช้จ่ายในการขายและบริหารผันแปร	300,000	บาท
ค่าใช้จ่ายในการขายและบริหารคงที่	100,000	บาท
ปริมาณการผลิตและจำหน่ายระหว่างปี	10,000	บาท
ราคาขายโดยเฉลี่ย	150	บาท

- ให้ทำ**
1. คำนวณต้นทุนการผลิตต่อหน่วยตามวิธีต้นทุนคิดเข้างาน (Absorption Costing) และวิธีต้นทุนตรง (Direct Costing)
 2. กำไรขาดทุน สำหรับปี 2540 ตามวิธีต้นทุนคิดเข้างาน (Absorption Costing)
 3. งบกำไรขาดทุน สำหรับปี 2540 ตามวิธีต้นทุนตรง (Direct Costing)

NOTE

งบกำไรขาดทุน (วิธีต้นทุนคิดเข้างาน)
สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2547

ขาย (.....)
หัก ต้นทุนขาย (.....)
กำไรขั้นต้น
หัก ค่าใช้จ่ายในการขายผันแปร
ค่าใช้จ่ายในการบริหารคงที่
กำไรสุทธิ

งบกำไรขาดทุน (วิธีต้นทุนผันแปร)
สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2547

ขาย (.....)
หัก ต้นทุนผันแปร :		
ต้นทุนขายผันแปร
ค่าใช้จ่ายในการขายผันแปร
กำไรส่วนเกิน
หัก ต้นทุนคงที่ :		
ต้นทุนการผลิตคงที่
ค่าใช้จ่ายในการบริหารคงที่
กำไรสุทธิ

ข้อ 2.ต่อไปนี้เป็นข้อมูลของ บริษัท IRC จำกัด สำหรับปี 2547

1. ราคาขายต่อหน่วย 30 บาท
2. สินค้าสำเร็จรูปต้นงวด 2,000 หน่วย
3. สินค้าสำเร็จรูปปลายงวด 1,000 หน่วย
4. จำนวนหน่วยที่ขายในงวดนี้ 11,000 หน่วย
5. งบประมาณโสหุ้ยการผลิตคงที่สำหรับปี 2547 เท่ากับ 20,000 บาท
6. ต้นทุน ผลิตผันแปรได้ต่อหน่วย เท่ากับ 70% ของราคาขาย
7. ค่าใช้จ่ายในการขายผันแปร ได้เท่ากับ 10% ของราคาขาย
8. ค่าใช้จ่ายในการบริหารคงที่ 10,000 บาท

คำสั่ง ให้ทำงบกำไรขาดทุน วิธีคิดต้นทุนเข้างาน และวิธีต้นทุนผันแปร

คุมสินค้าสำเร็จรูป	
ยกมา	ต้นทุนขาย
ผลิตเสร็จ	ยกไป
12,000	12,000

$$\text{อัตราโสหุ้ยการผลิตคงที่} = \frac{\text{งบประมาณโสหุ้ยคงที่}}{\text{กำลังการผลิตปกติ}}$$

	<u>วิธีต้นทุนคิดเข้างาน</u>	<u>วิธีต้นทุนผันแปร</u>
DM		
DL		
OH - V		
OH - F

บริษัท IRC จำกัด
งบกำไรขาดทุน (วิธีต้นทุนคิดเข้างาน)
สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2547

ขาย (.....)
<u>หัก</u> ต้นทุนขาย (.....)
กำไรขั้นต้น
<u>หัก</u> ค่าใช้จ่ายในการขายผันแปร
ค่าใช้จ่ายในการบริหารคงที่
กำไรสุทธิ

บริษัท IRC จำกัด
งบกำไรขาดทุน (วิธีต้นทุนผันแปร)
สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2547

ขาย (.....)
<u>หัก</u> ต้นทุนผันแปร :		
ต้นทุนขายผันแปร
ค่าใช้จ่ายในการขายผันแปร
กำไรส่วนเกิน
<u>หัก</u> ต้นทุนคงที่ :		
ต้นทุนการผลิตคงที่
ค่าใช้จ่ายในการบริหารคงที่
กำไรสุทธิ

การวิเคราะห์ต้นทุน ปริมาณ กำไร

$$\text{สูตร } X = \frac{FC + \text{กำไร}}{P - VC}$$

	ขาย	xx
	หัก ต้นทุนผันแปร	<u>xx</u>
Contribution Margin (CM) →	กำไรส่วนเกิน	xx
	หัก ต้นทุนคงที่	<u>xx</u>
	กำไรสุทธิ	<u>xx</u>

P = ราคาขายต่อหน่วย

VC = ต้นทุนผันแปรต่อหน่วย = ต้นทุนการผลิตผันแปรต่อหน่วย + ค่าใช้จ่ายผันแปร

FC = ต้นทุนคงที่ = ต้นทุนการผลิตคงที่ + ค่าใช้จ่ายคงที่

X = หน่วยผลิต

$$PX = VC(X) + FC$$

$$PX = VC(X) + FC + \text{กำไร}$$

$$PX - VC(X) = FC + \text{กำไร}$$

$$X(P - VC) = FC + \text{กำไร}$$

$$X = \frac{FC + \text{กำไร}}{P - VC}$$

NOTE

แบบฝึกหัดชุดที่ 1

บริษัทของไทย จำกัด ผลิตและขายผลิตภัณฑ์ชนิดหนึ่ง ราคาขายต่อหน่วยเท่ากับ 40 บาท ต้นทุนผลิตผันแปรได้เท่ากับ 22 บาทต่อหน่วย โสหุ่ยการผลิตคงที่รวม 720,000 บาท ค่าใช้จ่าย ในการขายผันแปรได้เท่ากับ 6 บาทต่อหน่วย และค่าใช้จ่ายในการขายคงที่รวม 504,000 บาท

ข้อ 1. จำนวนหน่วยขายที่จุดเสมอทุน เท่ากับ

1) 102,000 หน่วย	2) 40,000 หน่วย	3) 68,000 หน่วย
4) 78,000 หน่วย	5) ไม่มีคำตอบที่ถูกต้อง	

ข้อ 2. จำนวนเงินขายที่จุดเสมอทุนเท่ากับ

1) 1,600,000 บาท	2) 2,720,000 บาท	3) 3,120,000 บาท
4) 4,080,000 บาท	5) ไม่มีคำตอบที่ถูกต้อง	

ข้อ 3. จำนวนหน่วยขายเพื่อให้ได้กำไรสุทธิ 120,000 บาท เท่ากับ

1) 46,000 หน่วย	2) 75,000 หน่วย	3) 78,000 หน่วย
4) 112,000 หน่วย	5) ไม่มีคำตอบที่ถูกต้อง	

ข้อ 4. จำนวนเงินขายเพื่อให้ได้กำไรสุทธิ 10 เปอร์เซ็นต์ของยอดขาย

1) 3,060,000 บาท	2) 6,120,000 บาท	3) 4,080,000 บาท
4) 5,100,000 บาท	5) ไม่มีคำตอบที่ถูกต้อง	

ข้อ 5. ถ้าอัตราภาษีเงินได้เท่ากับ 40% จำนวนหน่วยที่ต้องการขายเพื่อให้ได้กำไรสุทธิหลังภาษี 360,000 บาท เท่ากับ

1) 132,000 หน่วย	2) 152,000 หน่วย	3) 177,000 หน่วย
4) 123,000 หน่วย	5) ไม่มีคำตอบที่ถูกต้อง	

NOTE

แบบฝึกหัดชุดที่ 2 (Sale Mixed)

บริษัทสินนคร จำกัด ผลิตและขายผลิตภัณฑ์ 3 ชนิด ได้แก่ ผลิตภัณฑ์ ก ผลิตภัณฑ์ ข ผลิตภัณฑ์ ค ในปี 2534

บริษัท คาดว่าจะผลิตและขายผลิตภัณฑ์รวม 400,000 หน่วย ประกอบด้วย ผลิตภัณฑ์ ก 40,000 หน่วย ผลิตภัณฑ์ ข 200,000 หน่วย และผลิตภัณฑ์ ค 160,000 หน่วย กำไรก่อนหักต้นทุนคงที่ต่อหน่วยของผลิตภัณฑ์ ก ผลิตภัณฑ์ ข และผลิตภัณฑ์ ค เท่ากับ 12 บาท 8 บาท และ 4 บาท ตามลำดับ ต้นทุนคงที่รวมสำหรับปี 2534 เท่ากับ 510,000 บาท

ข้อ 6. จำนวนหน่วยขายผลิตภัณฑ์ ก ที่จุดเสมอทุน เท่ากับ

- 1) 10,000 หน่วย 2) 7,500 หน่วย 3) 170,000 หน่วย
4) 4,250 หน่วย 5) ไม่มีคำตอบที่ถูกต้อง

ข้อ 7. จำนวนหน่วยขายผลิตภัณฑ์ ข ที่จุดเสมอทุน เท่ากับ

- 1) 52,500 หน่วย 2) 21,250 หน่วย 3) 25,000 หน่วย
4) 37,500 หน่วย 5) ไม่มีคำตอบที่ถูกต้อง

ข้อ 8. จำนวนหน่วยขายผลิตภัณฑ์ ค ที่จุดเสมอทุน เท่ากับ

- 1) 34,000 หน่วย 2) 40,000 หน่วย 3) 30,000 หน่วย
4) 26,250 หน่วย 5) ไม่มีคำตอบที่ถูกต้อง

NOTE

ตัวอย่างที่ 3 ราคาขายต่อหน่วย 20 บาท ต้นทุนผันแปร 15 บาท ต้นทุนคงที่ 4,500 บาท ต้องการกำไรหลังภาษี 4,200 บาท (อัตรภาษี 30%) ให้หาจำนวนหน่วยขาย และยอดขายเพื่อให้ได้กำไรหลังภาษี 4,200 บาท

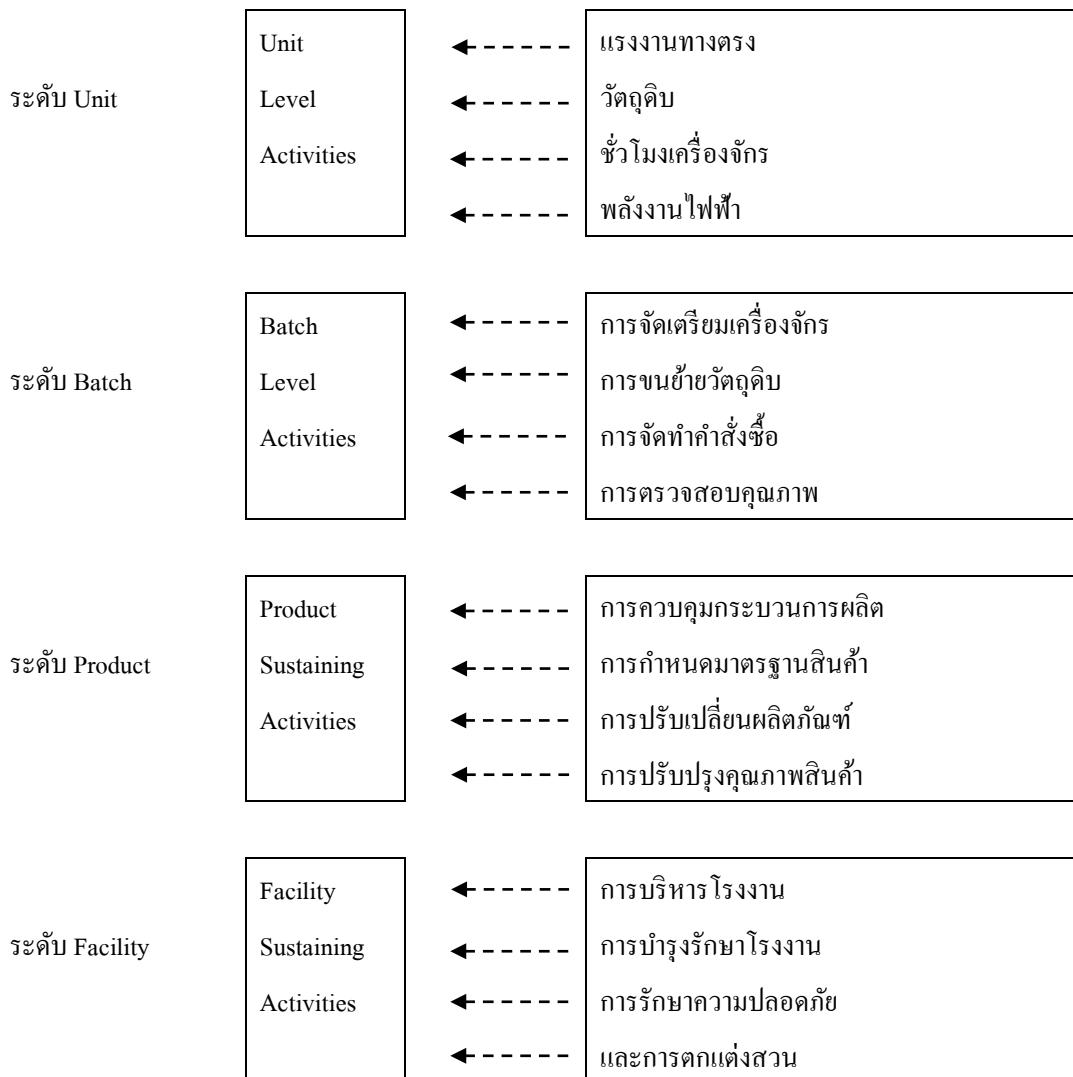
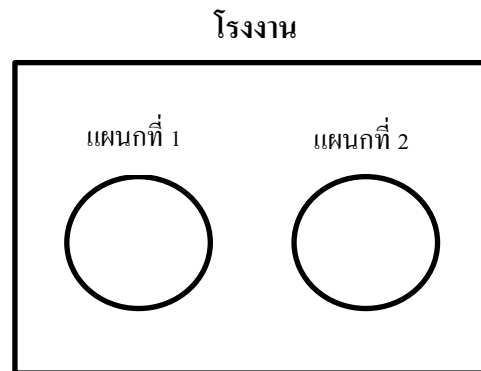
การบัญชีต้นทุนฐานกิจกรรม (Activity Based Costing)

1. Unit-level

2. Batch-level

3. Product-level

4. Facility-level

ข้อ 1. บริษัท เมคอัพ จำกัด นำวิธีต้นทุนกิจกรรมมาใช้ในการคำนวณต้นทุนสินค้ากิจการผลิตจำหน่าย 2 ชนิด คือ สินค้า ก และ สินค้า ข. สินค้า ก. เป็นสินค้าที่มีคุณภาพสูง มีความคงทนและใช้เวลานานในการผลิต รายละเอียดเกี่ยวกับต้นทุนและกิจกรรมต่างๆ สำหรับการในปี 2554 ดังนี้

	สินค้า ก.	สินค้า ข.
ปริมาณผลิต	6,000 หน่วย	10,000 หน่วย
ปริมาณขาย	6,000 หน่วย	10,000 หน่วย
ปริมาณชั่วโมงเครื่องจักร	18,000 ชม.	10,000 ชม.
ราคาขาย	4,000 บาท	160 บาท
ต้นทุนผลิตต่อหน่วย		
วัตถุดิบ	100 บาท	40 บาท
ค่าแรงทางตรง	80 บาท	30 บาท
ค่าใช้จ่ายในการผลิตเกิดขึ้น มีดังนี้		
ค่าซ่อมแซมเครื่องจักร	90,000 บาท	
ค่าไฟฟ้าในการผลิต	210,000 บาท	
ค่าตรวจสอบคุณภาพ	150,000 บาท	
ค่าใช้จ่ายในการเตรียมการผลิต	200,000 บาท	
ค่าขนวัตถุดิบ	<u>70,000</u> บาท	
รวม	<u>720,000</u> บาท	

เมื่อพิจารณาจากค่าใช้จ่ายต่างๆ ที่เกิดขึ้นและวิเคราะห์ว่าเกิดกิจกรรมใดบ้าง รวมทั้งการคำนวณหาตัวผลกดันต้นทุนของแต่ละกิจกรรมในสินค้าทั้งสองชนิด **ปรากฏรายละเอียดดังตาราง**

	กิจกรรม	ต้นทุนของ กิจกรรม	ตัวผลกดันต้นทุน	จำนวนตัวผลกดันต้นทุน		รวมตัวผลกดันต้นทุน
				สินค้า ก.	สินค้า ข.	
ค่าซ่อมแซมเครื่องจักร	การใช้เครื่องจักร	90,000 บาท	ชั่วโมงเครื่องจักร	18,000	10,000	28,000
ค่าเตรียมการผลิต	การผลิต	200,000 บาท	จำนวนครั้งการผลิต	15	10	25
ค่าตรวจสอบ	การตรวจสอบ	150,000 บาท	จำนวนครั้งที่ตรวจ	120	30	150
ค่าไฟฟ้าที่ใช้ในการผลิต	การใช้เครื่องจักร	210,000 บาท	ชั่วโมงเครื่องจักร	18,000	10,000	28,000
ค่าขนวัตถุดิบ	การผลิต	<u>70,000</u> บาท	จำนวนครั้งการผลิต	15	10	25
รวม		<u>720,000</u> บาท				

ข้อ 2. บริษัทสาวสยาม จำกัด ผลิตและจำหน่ายสินค้า 2 ประเภท เครื่องเป่าลม และเครื่องข้อมลม ข้อมูลสินค้าทั้งสอง ชนิดมีดังนี้

	ชม.แรงงานทางตรงต่อหน่วย	ปริมาณผลิต	ปริมาณ ชม.ทั้งหมด
<u>สินค้า</u>			
เครื่องเป่าลม	3.6	5,000 หน่วย	18,000
เครื่องข้อมลม	1.8	30,000 หน่วย	54,000

ข้อมูลเพิ่มเติมมีดังนี้

1. เครื่องเป่าลมใช้วัตต์คูณบ 720 บาทต่อหน่วย เครื่องข้อมลมใช้วัตต์คูณบ 500 บาท ต่อหน่วยและมีอัตราค่าแรง 100 บาทต่อชั่วโมง บริษัทนิยมใช้ชั่วโมงแรงงานทางตรงเป็นเกณฑ์จัดสรรค่าใช้จ่ายในการผลิตกิจการมีค่าใช้จ่ายในการผลิต 18,000,000 บาท ต่อปี
2. เครื่องเป่าลมเป็นสินค้าที่มีกระบวนการผลิตซับซ้อนกว่าเครื่องข้อมลม จึงต้องใช้อุปกรณ์พิเศษและเวลามาก
3. ด้วยเหตุที่เครื่องเป่าลมใช้วิธีการผลิตที่พิเศษดังกล่าวในข้อ 2. กิจการจึงพิจารณาใช้วิธีการต้นทุนกิจกรรมในการจัดสรรค่าใช้จ่ายในการผลิตแก่สินค้า กิจกรรมการผลิตสินค้าของกิจการ มีดังนี้

กิจกรรม	ตัวหลักคั่นต้นทุน	ต้นทุนของกิจกรรม	รวม	เครื่องเป่าลม	เครื่องข้อมลม
เตรียมเครื่องจักร	จำนวนครั้ง	3,600,000	150	50	100
วิธีการผลิตพิเศษ	จำนวนนาที่	1,800,000	12,000	12,000	0
โรงงานทั่วไป	ชม.แรงงานทางตรง	<u>12,600,000</u>	72,000	18,000	54,000
		<u>18,000,000</u>			

- ให้ทำ
1. สมมติว่ากิจการใช้ชั่วโมงแรงงานทางตรงเป็นเกณฑ์จัดสรรค่าใช้จ่ายการผลิตแก่สินค้า
 - 1.1 คำนวณหาอัตราจัดสรร
 - 1.2 คำนวณหาต้นทุนต่อหน่วยของสินค้า
 2. สมมติว่ากิจการใช้วิธีต้นทุนกิจกรรมในการใช้จ่ายการผลิตให้สินค้า
 - 2.1 ระบุว่ากิจกรรมแต่ละกิจกรรมเป็นกิจกรรมระดับไหน : Unit-level, Batch-level, Product-level หรือ Facility – level
 - 2.2 คำนวณหาอัตราค่าใช้จ่ายการผลิตต่อหน่วยของกิจกรรม และคำนวณจำนวนค่าใช้จ่ายที่จัดสรรให้แก่สินค้าแต่ละชนิด
 - 2.3 คำนวณหาต้นทุนของสินค้าแต่ละชนิด

ข้อ 2. บริษัทสาวสยาม จำกัด

1.1 อัตราจัดสรร =

1.2

ต้นทุนสินค้า

	เครื่องเป่าผม	เครื่องย้อมผม
DM		
DL		
OH		
	1,980	1,130

2.1

2.2

<u>กิจกรรม</u>	<u>ต้นทุนของกิจกรรม</u>	<u>จำนวนกิจกรรมรวม</u>	<u>อัตราการจัดสรร</u>
เตรียมเครื่องจักร			
วิธีการผลิตพิเศษ			
โรงงานทั่วไป			

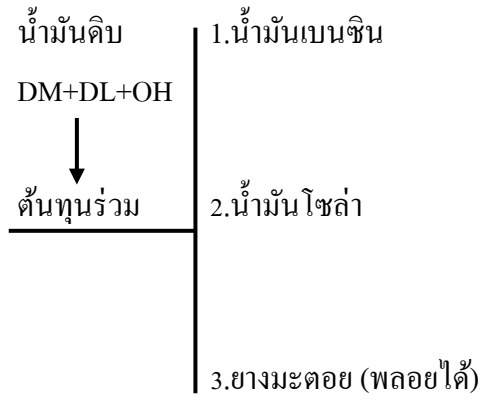
ค่าใช้จ่ายการผลิตที่จัดสรร

<u>กิจกรรม</u>	เครื่องเป่าผม	เครื่องย้อมผม
เตรียมเครื่องจักร		
วิธีการผลิตพิเศษ		
โรงงานทั่วไป		
ค่าใช้จ่ายการผลิต	6,150,000	11,850,000
<u>หาร</u> จำนวนหน่วย		
ค่าใช้จ่ายการผลิตต่อหน่วย	1,230	395

ต้นทุนสินค้า

	เครื่องเป่าผม	เครื่องย้อมผม
DM		
DL		
OH		
	2,310	1,075

ต้นทุนผลิตภัณฑ์ร่วม Joint product cost

ตัวอย่าง โรงงานแห่งหนึ่ง ผลิตสินค้า ก. และสินค้า ข. จากขบวนการผลิต ซึ่งมีต้นทุนร่วมเกิดขึ้น จำนวน 24,000 บาท ข้อมูลเกี่ยวกับการผลิต มีดังนี้

สินค้า	จำนวนหน่วย	ต่อหน่วย		
		ราคาขาย ณ จุดแยกออก	ต้นทุนทำต่อ	ราคาขายเมื่อทำต่อ
ก	8,000 ตัน	3 บาท	1.00 บาท	5 บาท
ข	12,000 ตัน	1 บาท	0.50 บาท	2 บาท

การปันส่วนต้นทุนร่วมมี 3 วิธี

1. วิธีจำนวนหน่วย

	<u>จำนวนหน่วย</u>	<u>ปันส่วน</u>
ก	ตัน	
ข	
	

2. วิธีมูลค่าขาย ณ จุดแยกออก

	<u>มูลค่าขาย ณ จุดแยกออก</u>	<u>ปันส่วน</u>
ก		บาท
ข	
	

3. วิธีมูลค่าขายสุทธิ (มูลค่าสุทธิที่จะได้รับ)

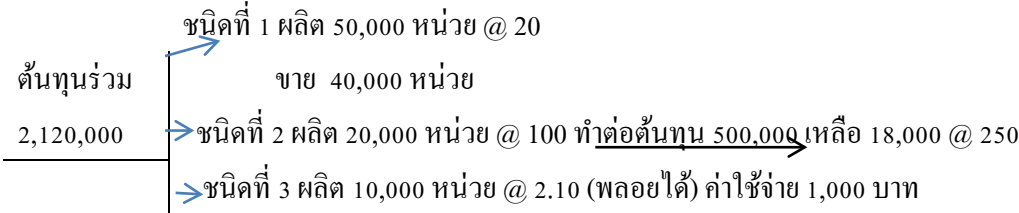
	<u>มูลค่าขายสุทธิ (มูลค่าสุทธิที่จะได้รับ)</u>	<u>ปันส่วน</u>
ก		บาท
ข	
	

โจทย์ต้นทุนร่วม

กิจการ ทำการผลิตสินค้า 3 ชนิด โดย ณ จุดแยกออก ผลิตภัณฑ์ชนิดที่ 1 ได้จำนวน 50,000 หน่วย ชนิดที่ 2 ได้จำนวน 20,000 หน่วย ชนิดที่ 3 ได้จำนวน 10,1000 หน่วย โดยมีราคาขาย ณ จุดแยกออก ชนิดที่ 1 ราคาหน่วยละ 20 บาท ชนิดที่ 2 ราคาหน่วยละ 100 บาท และชนิดที่ 3 ราคาหน่วยละ 2.10 บาท ซึ่งผลิตภัณฑ์ ชนิดที่ 3 เป็นผลิตภัณฑ์พลอยได้จะไม่รับปันส่วนจากต้นทุนร่วม สามารถขายได้โดยรายได้นำไปลดต้นทุนร่วมของผลิตภัณฑ์ แต่ต้องมีค่าใช้จ่าย 1,000 บาท ผลิตภัณฑ์ชนิดที่ 1 ไม่มีการผลิตต่อนำไปขายได้ทันที 40,000 หน่วย ส่วนชนิดที่ 2 หากผลิตต่อจะมีต้นทุนทำต่อ 500,000 บาท จะขายได้ทั้งหมด หน่วยละ 250 บาท และเกิดการสูญเสีย 10% ของหน่วยผลิต โดยมีต้นทุนร่วมประกอบด้วยวัตถุดิบทางตรง ค่าแรงงานทางตรงและค่าใช้จ่ายการผลิต รวมทั้งสิ้น 2,120,000 บาท

คำถาม

1. ให้หาต้นทุนร่วม ที่ใช้ปันส่วน
2. คำนวณหาต้นทุนปันส่วนโดยใช้
 - ก. มูลค่าขาย ณ จุดแยกออก
 - ข. มูลค่าขายสุทธิ
3. ให้หากำไรขั้นต้นของกิจการนี้โดยใช้ข้อมูลขายสุทธิ เป็นตัวปันส่วนต้นทุน

(1.) มูลค่าสุทธิ = $(10,000 \times 2.1) - 1,000 = 20,000$ บาท

ต้นทุนร่วมที่ใช้ปันส่วน = $2,120,000 - 20,000 = \underline{2,100,000}$ บาท

(2.) คำนวณหาต้นทุนปันส่วน

(ก) มูลค่าขาย ณ จุดแยกออก

	มูลค่าขาย	ปันส่วน
ชนิดที่ 1	$50,000 \times 20 = 1,000,000$	$2,100,000 \times \frac{1}{3} = 700,000$
ชนิดที่ 2	$20,000 \times 100 = \underline{2,000,000}$	$2,100,000 \times \frac{2}{3} = \underline{1,400,000}$
	<u>3,000,000</u>	<u>2,100,000</u>

(ข) มูลค่าขายสุทธิ

	มูลค่าขาย	ทำต่อ	มูลค่าสุทธิ	ปันส่วน
ชนิดที่ 1	$50,000 \times 20 = 1,000,000$		1,000,000	$2,100,000 \times \frac{1}{5} = 420,000$
ชนิดที่ 2	$18,000 \times 250 = 4,500,000$	500,000	<u>4,000,000</u>	$2,100,000 \times \frac{4}{5} = \underline{1,680,000}$
			<u>5,000,000</u>	<u>= 2,100,000</u>

(3.) หากำไรขั้นต้น

ขาย $[(40,000 \times 20) + 4,000,000] = 4,800,000$

หัก ต้นทุนขาย

ชนิดที่ 1	$(420,000 \times \frac{4}{5}) = 336,000$	
ชนิดที่ 2	$= \underline{1,680,000}$	<u>2,016,000</u>
กำไรขั้นต้น		<u>2,784,000</u>

ตัวอย่าง บริษัทแห่งหนึ่งแบ่งการดำเนินงานออกเป็นแผนกผลิต 2 แผนก คือแผนกประกอบและแผนกเครื่องจักร ส่วนแผนกให้บริการ 2 แผนก คือ แผนกอาคารสถานที่และแผนกบริหาร โรงงานบริษัทต้องการใช้อัตราค่าใช้จ่ายการผลิตที่คิดเป็นต้นทุนค่าที่ผลิตเป็นอัตราประจำแผนก ข้อมูลเกี่ยวกับแต่ละแผนก มีดังนี้

แผนก	อาคารสถานที่	บริหารโรงงาน	ประกอบ	เครื่องจักร
ค่าใช้จ่ายในการผลิต (บาท)	10,000	7,500	14,000	68,500
ชั่วโมงแรงงานทางตรง	—	—	1,500	500
ชั่วโมงแรงงานรวม	1,000	700	2,800	1,200
พื้นที่ (ตารางฟุต)	700	1,000	1,000	3,000

ให้ทำ คำนวณอัตราค่าใช้จ่ายการผลิตคิด เช้างานของแผนกประกอบและแผนกเครื่องจักร โดยใช้ชั่วโมงแรงงานทางตรงเป็นเกณฑ์ในการปันส่วน (ค่าใช้จ่ายของแผนกอาคารสถานที่ให้ใช้พื้นที่และของแผนกบริหาร โรงงานให้ใช้ชั่วโมงแรงงาน)

วิธีปันส่วนให้ใช้:

1. Direct Method
2. Step Method
3. Algebraic Method อัตราการให้กับแผนกอื่นของแผนกให้บริการดังนี้

แผนก	อาคารสถานที่	บริหารโรงงาน	ประกอบ	เครื่องจักร	รวม
แผนกอาคารสถานที่ให้บริการกับ	—	10	40	50	100
แผนกบริหาร โรงงานให้บริการกับ	20	—	60	20	100

วิธีทำ ① Direct Method

	ต้นทุนโรงงาน				รวม (ทั้งโรงงาน)
	ต้นทุนแผนกบริการ		ต้นทุนแผนกผลิต		
	อาคารสถานที่	บริหารโรงงาน	ประกอบ	เครื่องจักร	
ค่าใช้จ่ายในการผลิต (OH)	10,000	7,500	14,000	68,500	
① ปันส่วนแผนกอาคารสถานที่ $\left(\frac{1}{4}, \frac{3}{4}\right)$	(10,000)	—	2,500	7,500	
② ปันส่วนแผนกบริหาร โรงงาน $\left(\frac{2,800}{4,000}, \frac{1,200}{4,000}\right)$ หรือ $\left(\frac{7}{10}, \frac{3}{10}\right)$	—	(7,500)	5,250	2,250	
ค่าใช้จ่ายการผลิตรวม (หลังปันส่วน) <u>กะประมาณ</u>			21,750	78,250	100,000
หาร ชั่วโมงแรงงานทางตรง <u>กะประมาณ</u>			$\div 1,500$	$\div 500$	$\div 2,000$
Δ อัตราค่าใช้จ่ายการผลิต <u>ประจำแผนก/ชั่วโมงแรงงานทางตรง</u>			= 14.50	= 156.50	
Δ อัตราค่าใช้จ่ายการผลิต <u>อัตราเดียว/อัตราประจำโรงงาน/อัตรารวม</u>					= <u>50</u>

② Step Method

ต้นทุนโรงงาน

	ต้นทุนแผนกบริการ		ต้นทุนแผนกผลิต		รวม (ทั้งโรงงาน)
	อาคารสถานที่	บริหารโรงงาน	ประกอบ	เครื่องจักร	
ค่าใช้จ่ายในการผลิต (OH)	10,000	7,500	14,000	68,500	
① บันส่วนแผนกอาคารสถานที่ $\left(\frac{1}{5}, \frac{1}{5}, \frac{3}{5}\right)$	(10,000)	2,000	2,000	6,000	
② บันส่วนแผนกบริหารโรงงาน $\left(\frac{2,800}{4,000}, \frac{1,200}{4,000}\right)$ หรือ $\left(\frac{7}{10}, \frac{3}{10}\right)$		(9,500)	6,650	2,850	
ค่าใช้จ่ายการผลิตรวม (หลังบันส่วน) <u>กะประมาณ</u>			22,650	77,350	100,000
หาร ชั่วโมงแรงงานทางตรง <u>กะประมาณ</u>			$\div 1,500$	$\div 500$	$\div 2,000$
อัตราค่าใช้จ่ายการผลิต <u>ประจำแผนก/ชั่วโมงแรงงานทางตรง</u>			= <u>15.10</u>	= <u>154.70</u>	
อัตราค่าใช้จ่ายการผลิต <u>อัตราเดี่ยว/อัตราประจำโรงงาน/อัตรารวม</u>					= <u>50</u>

③ Algebraic Method

สมมติ $S_1 = 10,000 + \frac{20}{100} S_2$ สมการ ①

$S_2 = 7,500 + \frac{10}{100} S_1$ สมการ ②

แทนค่าสมการ ② ในสมการ ①

$$S_1 = 10,000 + 0.20 (7,500 + 0.10 S_1)$$

$$S_1 = 10,000 + 1,500 + 0.02 S_1$$

$$0.98 S_1 = 11,500$$

$$S_1 = \frac{11,500}{0.98} = 11,734.69$$

จากสมการ ② $S_2 = 7,500 + 0.10 [11,734.69] = 8,673.47$

ต้นทุนโรงงาน

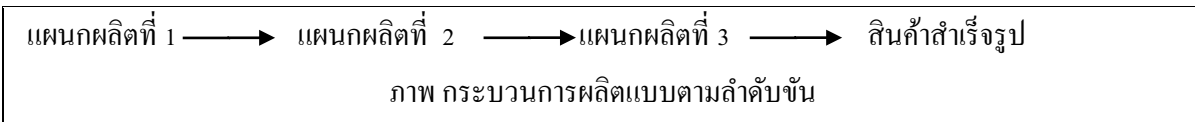
	ต้นทุนแผนกบริการ		ต้นทุนแผนกผลิต		รวม (ทั้งโรงงาน)
	อาคารสถานที่	บริหารโรงงาน	ประกอบ	เครื่องจักร	
ค่าใช้จ่ายในการผลิต (OH)	10,000	7,500	14,000	68,500	
① บันส่วนแผนกอาคารสถานที่ $\left(\frac{10}{100}, \frac{40}{100}, \frac{50}{100}\right)$	$S_1 = (11,734.69)$	1,173.47	4,693.88	5,867.34	
② บันส่วนแผนกบริหารโรงงาน $\left(\frac{20}{100}, \frac{60}{100}, \frac{7}{100}\right)$	1,734.69	$S_2 = (8,673.47)$	5,204.09	1,734.69	
ค่าใช้จ่ายการผลิตรวม (หลังบันส่วน) <u>กะประมาณ</u>			23,897.97	76,102.03	100,000
หาร ชั่วโมงแรงงานทางตรง <u>กะประมาณ</u>			$\div 1,500$	$\div 500$	$\div 2,000$
อัตราค่าใช้จ่ายการผลิต <u>ประจำแผนก/ชั่วโมงแรงงานทางตรง</u>			= <u>15.93</u>	= <u>152.20</u>	
อัตราค่าใช้จ่ายการผลิต <u>อัตราเดี่ยว/อัตราประจำโรงงาน/อัตรารวม</u>					= <u>50</u>

ระบบต้นทุนช่วงการผลิต

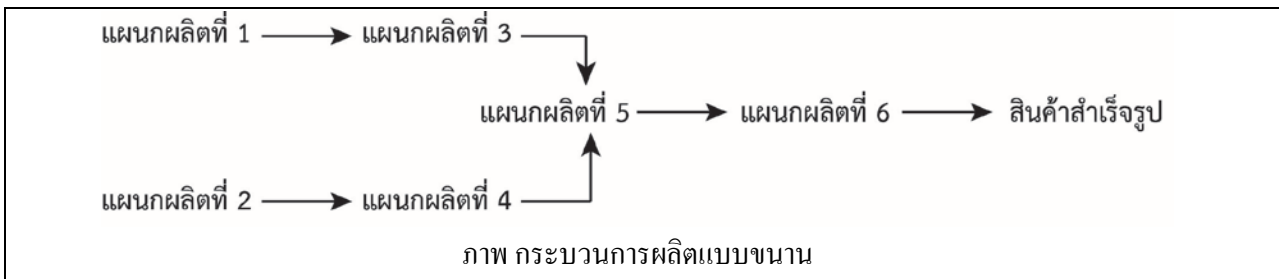
Process Costing

ระบบบัญชีต้นทุนช่วงการผลิตเป็นระบบที่ใช้สำหรับการคิดต้นทุนผลิตภัณฑ์ ที่มีลักษณะอย่างเดียวกันซึ่งได้ผลิตเป็นจำนวนมาก โดยผ่านกรรมวิธีการผลิตอย่างต่อเนื่อง ซึ่งมี แบบของกระบวนการผลิตสรุป ได้ 3 แบบดังนี้

1. กระบวนการผลิตแบบตามลำดับขั้น(Sequential Processing) ลักษณะกระบวนการผลิต ผลิตภัณฑ์หรือสินค้าที่ผลิตจะต้องผ่านแผนกผลิตต่างๆ ตามลำดับขั้น ตั้งแต่เริ่มผลิต จนผลิตเสร็จเป็นสินค้าสำเร็จรูป ใช้กับการผลิตที่ต้องใช้กรรมวิธีการผลิตที่เหมือนกัน เช่น การผลิตน้ำอัดลม ปูนซีเมนต์ เป็นต้น

2. กระบวนการผลิตแบบขนาน(Parallel Processing) ลักษณะกระบวนการผลิตจะเริ่มจาก แผนกผลิตมากกว่าหนึ่งแผนกแล้วนำมารวมกันในแผนกหนึ่งเพื่อผลิตต่อและผ่านไปตามลำดับจนได้เป็นสินค้าสำเร็จรูป เช่นการผลิตอาหารกระป๋อง

3. กระบวนการผลิตแบบเลือกแผนก (Selective Processing) ลักษณะกระบวนการผลิต ที่ผลิตสินค้า หลายชนิด โดยเริ่มจากแผนกผลิตเดียวกันก่อน และส่งต่อไปยังแผนกที่ผลิตสินค้าแต่ละชนิดเช่น โรงกลั่นน้ำมัน

การคำนวณหน่วยเทียบสำเร็จรูป (Equivalent Unit)

หน่วยเทียบสำเร็จรูป = หน่วยนับ (Physical Unit) x ^๕ขั้นความสำเร็จ (Stage of Completion)

การคำนวณหน่วยเทียบสำเร็จรูป

1. วัสดุโดยตรง (Direct Materials : DM)

1.1 ถูกส่งเข้าสู่การผลิต ณ จุดใดจุดหนึ่งของกระบวนการผลิต เมื่อส่งเข้าไปแล้วให้ถือว่าได้ส่งเต็มที่ เข้าครบทุกหน่วยที่ผลิต

1.2 ถูกส่งเข้าสู่การผลิต แบบสม่ำเสมอ

2. ต้นทุนแปรสภาพ (Conversion Cost : CC) คือค่าแรงงานทางตรง (Direct Labor : DL) และค่าใช้จ่ายการผลิต (Manufacturing Overhead OH) จะถูกส่งเข้าสู่กระบวนการผลิตสม่ำเสมอ

กระบวนการผลิตที่มีของเสีย

การเกิดของเสียจะเกิดขึ้นในแผนกใดก็ได้ การที่เราจะตรวจพบของเสีย นั้น จะมีการกำหนดจุดตรวจสอบ เพื่อให้ไม่ให้ของเสียอยู่ในกระบวนการผลิตต่อไป เพราะจะทำให้สิ้นเปลืองต้นทุน ผลิตภัณฑ์ที่ผ่านจุดตรวจสอบแล้ว จะมีคุณภาพตามมาตรฐาน เราจะเรียกหน่วยที่ผ่านจุดตรวจสอบว่า หน่วยดี

ของเสียที่ตรวจพบ ณ จุดตรวจสอบ มี 2 ชนิด

1. ของเสียปกติ

- เกิดขึ้นจากการทำงานที่มีประสิทธิภาพ
- ไม่สามารถควบคุมได้
- ถือว่าต้นทุนของเสียนี้ เป็นต้นทุนของหน่วยดี

2. ของเสียเกินปกติ

- เกิดจากการทำงานที่ไม่มีประสิทธิภาพ
- สามารถควบคุมได้
- ถือเป็นผลขาดทุนจากการผลิตในงวดนั้น จะแสดงในงบกำไรขาดทุน

* จุดตรวจสอบ หมายถึง จุดที่กำหนดขึ้นเพื่อตรวจสอบคุณภาพของผลิตภัณฑ์ ซึ่งหลังจากจุดนี้ของเสียปกติ และเกินปกติ จะถูกแยกออกจากหน่วยดี

* หน่วยดี หมายถึงผลิตภัณฑ์ที่ผ่านจุดตรวจและมีคุณภาพตามมาตรฐาน

* หน่วยเข้าสู่การผลิตปกติ = หน่วยดี + ของเสียปกติ

* หน่วยส่งเข้าสู่การผลิต = หน่วยเข้าสู่การผลิตปกติ + ของเสียเกินปกติ

การคำนวณของเสียปกติ

- 1 คิดเป็น % ของหน่วยดี
- 2 คิดเป็น % ของหน่วยเข้าสู่การผลิต

EX1. หน่วยดี 9,000 หน่วย เกิดของเสียปกติ = 10% ของหน่วยดี

EX2. หน่วยดี 9,000 หน่วย เกิดของเสียปกติ = 10% ของหน่วยเข้าสู่การผลิตปกติ

EX.1 ของเสียปกติ = 10% x 9,000 = 900 หน่วย

EX.2

$$X = \text{ของเสียปกติ}$$
$$X = 10\% (\text{หน่วยเข้าสู่การผลิตปกติ})$$
$$X = 10\% (\text{หน่วยดี} + X)$$
$$X = \frac{10}{100} (\text{หน่วยดี} + X)$$
$$X = \frac{10}{100} (\text{หน่วยดี}) + \frac{10X}{100}$$
$$X - \frac{10X}{100} = \frac{10}{100} (\text{หน่วยดี})$$
$$\frac{100X - 10X}{100} = \frac{10}{100} (\text{หน่วยดี})$$
$$\frac{90X}{100} = \frac{10}{100} (\text{หน่วยดี})$$
$$X = \frac{10}{90} (\text{หน่วยดี})$$
$$X = \frac{10}{90} (9000)$$
$$= \underline{1,000} \text{ หน่วย}$$

สรุป $X = \frac{10}{90} (\text{หน่วยดี}) \rightarrow$ เกิดของเสียปกติ = 10% ของหน่วยเข้าสู่การผลิตปกติ

$X = \frac{1}{99} (\text{หน่วยดี}) \rightarrow$ เกิดของเสียปกติ = 10% ของหน่วยเข้าสู่การผลิตปกติ

ข้อแตกต่างสรุปได้ดังนี้

การบัญชีต้นทุนงานสั่งทำ :

1. ผลิตสินค้าตามคำสั่งของลูกค้า หรือเพื่อขาย โดยทั่วไป จำนวนที่ผลิตอาจจะมีเพียงหน่วยเดียว หรือหลายหน่วยก็ได้ (มี 1 บ/ช สำหรับหลายท่าน)
2. ลักษณะของสินค้าแตกต่างกันมาก ทั้งนี้ขึ้นกับความต้องการของลูกค้าหรือคำสั่งที่ผลิต
3. รวบรวมต้นทุนตามคำสั่งผลิตเป็นงานๆ และ ใช้บัตรต้นทุนงานเป็นบัญชีย่อย
4. มีการระบุต้นทุนที่ใช้เป็นส่วนประกอบสำคัญของการผลิต คือต้นทุนวัตถุดิบทางตรงและค่าแรงทางตรงเข้างานแต่ละ ชิ้นส่วนใดที่ไม่สามารถคิดเข้างานได้โดยตรง ก็จะใช้อัตราค่าใช้จ่ายการผลิตจัดสรร
5. เน้นต้นทุนที่เกิดขึ้นในงานแต่ละงานหรือตามคำสั่งผลิตแต่ละคำสั่ง
6. กำหนดต้นทุนต่อหน่วยของแต่ละชิ้นงานเมื่อผลิตเสร็จงานหนึ่งๆ อาจใช้เวลาผลิตเกินกว่า 1 งวดบัญชี หรือน้อยกว่า

การบัญชีต้นทุนช่วง :

1. ผลิตสินค้าเพื่อขายโดยทั่วไป และผลิตเป็นจำนวนมาก (Mass Production) มี 1 บ/ช สำหรับแต่ละขั้นตอน
2. ในกรณีที่ผลิตสินค้าเพียงชนิดเดียว สินค้าจะมีลักษณะเหมือนกัน ไม่สามารถจะแยกได้ว่าสินค้าแต่ละหน่วยมีความแตกต่างกันอย่างไร
3. รวบรวมต้นทุนตามแผนกผลิต โดยมีงบหรือ รายงานต้นทุนการผลิตแต่ละแผนกเป็นบัญชีย่อย
4. ไม่จำเป็นต้องแยกประเภทว่าเป็นต้นทุนทางตรงหรือทางอ้อม เพราะไม่ได้คิดเข้ากับงานหรือตัวสินค้าโดยตรง จะคิดต้นทุนทุกรายเข้าแผนกผลิตเสียก่อน แล้วจึงคำนวณเข้าตัวสินค้าในภายหลัง
5. เน้นต้นทุนที่เกิดขึ้นในแผนกโดยพิจารณางวดเวลาเป็นหลักสำคัญ
6. กำหนดต้นทุนต่อหน่วยจากหน่วยที่นำเข้าผลิตในแต่ละ แผนกที่เมื่อสิ้นงวดเวลาหนึ่งแล้วนำไปคิดต้นทุนให้หน่วยผลิตเสร็จและงานระหว่างทำที่คงค้างอยู่ปลายงวด

วิธีการบันทึกบัญชีต้นทุนช่วงการผลิต

เบิกวัตถุดิบ

Dr. งานระหว่างทำ-แผนก 1	xx	
Dr. งานระหว่างทำ-แผนก 2	xx	
Cr. คุมวัตถุดิบ		xx

ค่าแรงทางตรง

Dr. งานระหว่างทำ-แผนก1	xx	
Dr. งานระหว่างทำ-แผนก2	xx	
Cr. ค่าแรงงานจ้างจ่าย		xx

บันทึกค่าใช้จ่ายการผลิต

Dr. งานระหว่างทำ-แผนก 1	xx	
Dr. งานระหว่างทำ - แผนก 2	xx	
Cr. โสหุ่ยการผลิตคิดเข้างาน		xx
Cr. โสหุ่ยการผลิตคิดเข้างาน		xx

เมื่อแผนกที่ 1 ผลิตเสร็จ

Dr. งานระหว่างทำ-แผนก 2 xx

Cr. งานระหว่างทำ-แผนก 1 xx

เมื่อแผนกที่ 2 ผลิตเสร็จเก็บเข้าคลังสินค้า

Dr. สินค้าสำเร็จรูป xx

Cr. งานระหว่างทำ-แผนก2 xx

ขายสินค้า

Dr. ลูกหนี้ xx

Cr. ขาย xx

Dr. ต้นทุนขาย xx

Cr. สินค้าสำเร็จรูป xx

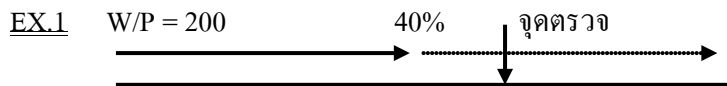
บันทึกของเสียเกินปกติ

Dr. ขาดทุนจากของเสียเกินปกติ xx

Cr. งานระหว่างทำ-แผนก ก. xx

NOTE การคำนวณหน่วยดี

หน่วยดี คือ หน่วยที่ผ่านจุดตรวจงวดปัจจุบัน วิธี FIFO

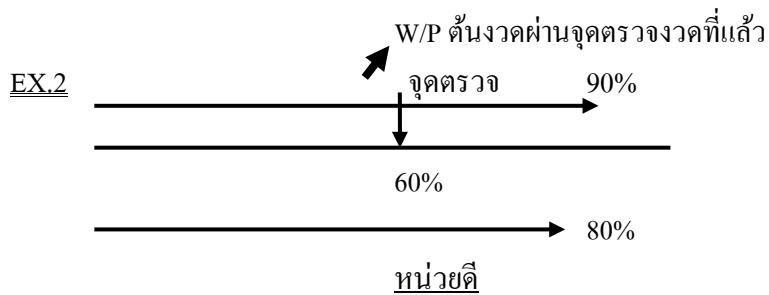
เริ่มและทำสำเร็จ 1,000 หน่วย 60%

W/P ปลาย 100 หน่วย 80%

หน่วยดี

ทำสำเร็จ :

W/P ต้น	200
เริ่มและทำสำเร็จ	1,000
W/P ปลาย	<u>100</u>
	<u>1,300</u>

ทำสำเร็จ :

W/P ต้น	-
เริ่มและทำสำเร็จ	1,000
W/P ปลาย	<u>100</u>
	<u>1,100</u>

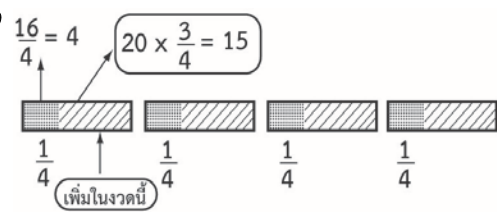
ตัวอย่าง บริษัท พายุ จำกัด ผลิตสินค้าผ่าน 2 กระบวนการ คือ ผสมและบรรจุ ในเดือนมิถุนายน วัตถุประสงค์ที่ใช้ในการผสม 18,000 บาท และในการบรรจุ 4,000 บาท ค่าแรงงานในการผสม 12,000 บาท และในการบรรจุ 5,000 บาท ค่าใช้จ่ายในการผลิตในการผสม 6,000 บาทและในการบรรจุ 2,500 บาทหน่วยที่ผลิตเสร็จในแผนกผสม มีต้นทุน 19,000 บาท ได้โอนไปแผนกบรรจุ หน่วยที่ผลิตเสร็จในแผนกบรรจุมีต้นทุน 11,000 บาท ได้โอนไปสินค้าสำเร็จรูป

รายการบัญชีในการคิดต้นทุนการผลิตเข้างานช่วงการผลิต 2 แผนกและการโอนหน่วยที่ผลิตเสร็จมีดังนี้

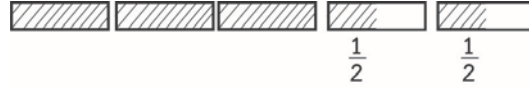
เดบิต	งานระหว่างทำ – แผนกผสม	18,000	
	เครดิต วัตถุประสงค์		18,000
เดบิต	งานระหว่างทำ - แผนกผสม	12,000	
	เครดิต ค่าแรงงานค้ำจ่าย		12,000
เดบิต	งานระหว่างทำ - แผนกผสม	6,000	
	เครดิต ค่าใช้จ่ายการผลิต		6,000
เดบิต	งานระหว่างทำ - แผนกบรรจุ	19,000	
	เครดิต งานระหว่างทำ – แผนกผสม		19,000
เดบิต	งานระหว่างทำ - แผนกบรรจุ	4,000	
	เครดิต วัตถุประสงค์		4,000
เดบิต	งานระหว่างทำ - แผนกบรรจุ	5,000	
	เครดิต ค่าแรงงานค้ำจ่าย		5,000
เดบิต	งานระหว่างทำ - แผนกบรรจุ	2,500	
	เครดิต ค่าใช้จ่ายการผลิต		2,500

ตัวอย่าง

(ผลิตเสร็จงวดที่แล้ว 16 บาท)
งานระหว่างทำต้นงวด

เริ่มงวดนี้

(ผลิตเสร็จ = 20 บาท)

Equivalent Unit = EU

1. วิธี FIFO

$$\text{ต้นทุน} / \text{EU} = \frac{\text{ต้นทุนปีปัจจุบัน}}{\text{EU ปีปัจจุบัน}} =$$

2. วิธี Weight (ถ่วงเฉลี่ย)

$$\text{ต้นทุน} / \text{EU} = \frac{\text{wip (งวดที่แล้ว)} + \text{ต้นทุนปีปัจจุบัน}}{\text{EU ของต้นงวด} + \text{EU ปีปัจจุบัน}} =$$

	FIFO		weight	
	หน่วยนับ	EU	หน่วยนับ	EU
ทำสำเร็จ :			ทำสำเร็จ	
งานระหว่างทำต้น			งานระหว่างปลาย	
เริ่มและสำเร็จ			_____	_____
งานระหว่างทำปลาย	_____	_____	_____	_____
งานระหว่างทำต้น	_____	_____	งานระหว่างต้นงวด	
ต้นทุนปัจจุบัน	_____	_____	ต้นทุนปัจจุบัน	
	_____	_____	_____	_____
หาร หน่วยเทียบ			หาร หน่วยเทียบ	
ต้นทุนปัจจุบัน	_____	_____	ต้นทุน/EU	
	_____	_____	_____	_____
หาร หน่วยเทียบ				
ต้นทุน/EU	_____	_____	_____	_____

Weight

1. ทำสำเร็จ → หน่วยดี
2. งานระหว่างทำปลาย → ดูว่าผ่านจุดตรวจไหม → ผ่าน → (1) เป็นหน่วยดี
→ (2) เป็นส่วนของเสียปกติ

FIFO

1. งานระหว่างทำต้นงวด → ต้องผ่านจุดตรวจนี้ (จึงจะเป็นหน่วยดีในงวดนี้)
2. เริ่มและทำสำเร็จ → หน่วยดี
3. งานระหว่างทำปลายงวดดูว่าผ่านจุดตรวจไหม → ผ่าน → (1) เป็นหน่วยดี
→ (2) เป็นส่วนของเสียปกติ

แบบวิธี FIFO

	หน่วยนับ	หน่วยเทียบสำเร็จรูป	
		<u>วัตถุดิบ</u>	<u>CC</u>
งานระหว่างทำต้นงวด	_____		
หน่วยเริ่ม	_____		

ทำสำเร็จ :-			
งานระหว่างทำต้นงวด			
เริ่มทำสำเร็จ			
งานระหว่างทำปลายงวด	_____	_____	_____
	_____	_____	_____

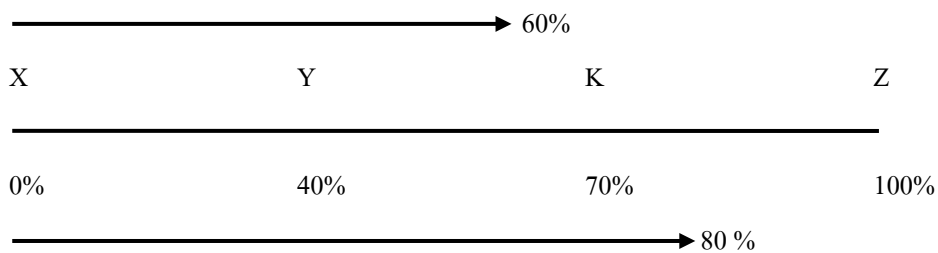
แบบวิธี Weighted Average

	หน่วยนับ	หน่วยเทียบสำเร็จรูป	
		<u>วัตถุดิบ</u>	<u>CC</u>
งานระหว่างทำต้นงวด	_____		
หน่วยเริ่ม	_____		

ทำสำเร็จ			
งานระหว่างทำปลายงวด	_____	_____	_____
	_____	_____	_____

ตัวอย่าง 1 การคำนวณหน่วยเทียบสำเร็จรูป กรณีเบิกใช้วัตถุดิบ ณ จุดใดจุดหนึ่ง

สมมุติงานระหว่างทำต้นงวด 10,000 หน่วย ทำสำเร็จแล้ว 60% เริ่มส่งเข้าในกระบวนการผลิต 60,000 หน่วย ทำสำเร็จ 64,000 หน่วย งานระหว่างทำปลายงวด ทำสำเร็จ 80% ใส่วัตถุดิบ -X ที่เริ่มต้นผลิต ใส่วัตถุดิบ -Y ที่ 40% ใส่วัตถุดิบ -K ที่ 70% วัตถุดิบที่ -Z ที่ 100%

แบบวิธี FIFO

	หน่วยนับ	หน่วยเทียบสำเร็จรูป				CC
		วัตถุดิบ-X	วัตถุดิบ-Y	วัตถุดิบ-K	วัตถุดิบ-Z	
งานระหว่างทำต้นงวด						
หน่วยเริ่ม	_____					
ทำสำเร็จ :						
งานระหว่างทำต้น						
เริ่มและทำสำเร็จ						
งานระหว่างทำปลายงวด	_____					

แบบวิธี Weighted Average

	หน่วยนับ	หน่วยเทียบสำเร็จรูป				CC
		วัตถุดิบ-X	วัตถุดิบ-Y	วัตถุดิบ-K	วัตถุดิบ-Z	
งานระหว่างทำต้นงวด						
หน่วยเริ่ม	_____					
ทำสำเร็จ						
งานระหว่างทำปลายงวด	_____					

ตัวอย่าง 2

สมมติ งานระหว่างทำต้นงวด 10,000 หน่วย ทำสำเร็จแล้ว 60% โดยมีต้นทุนวัตถุดิบ 27,000 บาท มี แรงงานทางตรง 10,000 บาท และค่าใช้จ่ายการผลิต 8,000 บาท เริ่มส่งเข้าในกระบวนการผลิตงวดนี้ 60,000 หน่วย โดยมีต้นทุนปัจจุบัน สำหรับวัตถุดิบ 120,000 บาท มีแรงงานทางตรง 180,000 บาท และค่าใช้จ่ายการผลิต 8,400 บาท ทำสำเร็จ 64,000 หน่วย งานระหว่างทำปลายงวด ทำสำเร็จ 80% ใ้วัตถุดิบ อย่างสม่ำเสมอตลอดช่วงการผลิต

	แบบวิธี FIFO	
	<u>หน่วยนับ</u>	<u>หน่วยเทียบสำเร็จรูป</u>
		<u>วัตถุดิบ</u> <u>CC</u>
งานระหว่างทำต้นงวด		
หน่วยเริ่ม	_____	
	=====	
ทำสำเร็จ :-		
งานระหว่างทำต้นงวด		
เริ่มและทำสำเร็จ		
งานระหว่างทำปลายงวด	_____	_____
	=====	=====
	<u>ต้นทุนรวม</u>	<u>วัตถุดิบ</u> <u>CC</u>
งานระหว่างทำต้นงวด		- -
ต้นทุนปัจจุบัน	_____	_____
	=====	=====
หาร EU		
ต้นทุนต่อหน่วย		
สรุป ต้นทุน		
ทำสำเร็จ :-		
งานระหว่างทำต้นงวด		
งานระหว่างทำต้นงวดเพิ่มขึ้น		
เริ่มและทำสำเร็จ	_____	
ต้นทุนโอนออก		
งานระหว่างทำปลายงวด	_____	
	=====	

	แบบวิธี Weighted Average	
	<u>หน่วยนับ</u>	<u>หน่วยเทียบสำเร็จรูป</u>
		<u>วัตถุดิบ</u> <u>CC</u>
งานระหว่างทำต้นงวด		
หน่วยเริ่ม	_____	
	=====	
ทำสำเร็จ		
งานระหว่างทำปลายงวด	_____	_____
	=====	=====
	<u>ต้นทุนรวม</u>	<u>วัตถุดิบ</u> <u>CC</u>
งานระหว่างทำต้นงวด		
ต้นทุนปัจจุบัน	_____	_____
	=====	=====
หาร EU		
ต้นทุนต่อหน่วย		
สรุปต้นทุน		
ทำสำเร็จและโอนออก		
งานระหว่างทำปลายงวด	_____	_____
	=====	=====

ข้อ 1. ต่อไปนี้ข้อมูลของบริษัทเจริญกิจ จำกัด

บริษัทใช้ระบบต้นทุนช่วงการผลิต ผลิตผลิตภัณฑ์ชนิดเดียวผ่านแผนก ก. และแผนก ข ตามลำดับ บริษัทใช้วิธีเข้าก่อน – ออกก่อน (FIFO) ในการคิดต้นทุนของกองคลัง

สำหรับแผนก ก. ต้นทุนทุกประเภทเกิดขึ้นอย่างสม่ำเสมอตลอดจนช่วงการผลิตและในแผนก ก. นี้จะมีการตรวจงานเสีย เมื่อกรรมวิธีการผลิตในแผนกนี้เสร็จไปแล้ว 60%

สำหรับผลผลิตแต่ละหน่วยของแผนก ข. นอกจากต้องใช้ผลผลิตของแผนก ก. 2 หน่วยซึ่งส่งเข้า ณ ตอนต้นของช่วงการผลิตแล้ว ยังต้องใช้วัตถุดิบ วย อีก ซึ่งจะถูส่งเข้าเพิ่มเติมเมื่องานในแผนกนี้เสร็จไปแล้ว 50% ต้นทุนเปลี่ยนสภาพถูกใช้ไปอย่างสม่ำเสมอตลอดช่วงการผลิต และในแผนก ข. นี้จะมีการตรวจงานเสียเมื่อกรรมวิธีในแผนกนี้เสร็จไปแล้ว 80%

ข้อมูลเกี่ยวกับการผลิตสำหรับเดือนมกราคม ที่รวบรวมมาได้ มีดังนี้

แผนก ก.

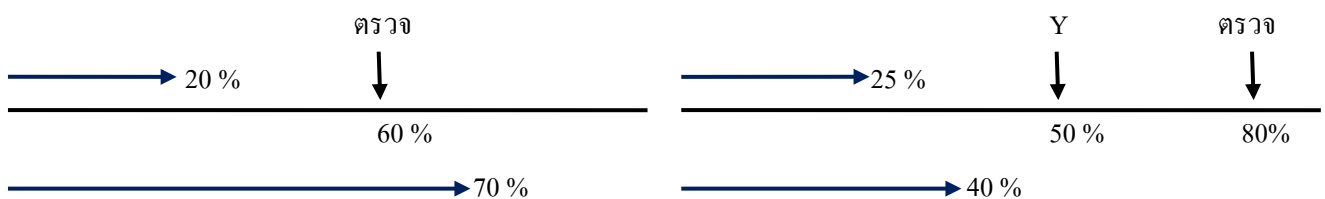
- งานระหว่างทำต้นเดือน 1,100 หน่วย ทำสำเร็จแล้ว 20% มีต้นทุนยกมา 7,600 บาท
- หน่วยเริ่ม 8,350 หน่วย
- งานระหว่างทำปลายเดือน 1,000 ทำสำเร็จแล้ว 70%
- ของเสียที่ตรวจพบระหว่างเดือน เป็นของเสียปกติทั้งหมดจำนวน 450 หน่วย
- ต้นทุนที่เกิดขึ้นระหว่างเดือนมกราคม มีจำนวน 175,000 บาท

แผนก ข.

- งานระหว่างทำต้นเดือน 400 หน่วย ทำสำเร็จแล้ว 25% มีต้นทุนยกมาประกอบด้วย ต้นทุนโอนมา 15,300 บาท และต้นทุนเปลี่ยนสภาพ 700 บาท
- ทำสำเร็จและโอนออก 3,600 หน่วย
- งานระหว่างทำปลายเดือน 500 หน่วย ทำสำเร็จ 40%
- ของเสียที่เกิดขึ้นในแผนก ข. ระหว่างเดือนมกราคมมีจำนวนรวมทั้งสิ้น 300 หน่วย ในจำนวนนี้ถือว่าเป็นของเสียปกติ 200 หน่วย
- ต้นทุนวัตถุดิบ y ที่เกิดขึ้นระหว่างเดือนมกราคม 46,800 บาท
- ต้นทุนเปลี่ยนสภาพที่เกิดขึ้นระหว่างเดือนมกราคม มีจำนวนเท่ากับ 31,520 บาท
- ต้นทุนเปลี่ยนสภาพที่คิดเข้างานในเดือนมกราคมมีจำนวนเท่ากับ 23,640 บาท

ต้องการ

- (1) ให้ทำรายงานต้นทุนการผลิต สำหรับเดือนมกราคม ของแผนก ก
- (2) ให้ทำรายงานต้นทุนการผลิต สำหรับเดือนมกราคม ของแผนก ข

ตอนสรุปต้นทุน

บริษัท เจริญกิจ จำกัด
รายงานต้นทุนผลิต แผนก (ก) – วิธี FIFO
สำหรับเดือนมกราคม

	<u>หน่วยนับ</u>	<u>หน่วยเทียบ</u> <u>วัตถุดิบและต้นทุนเปลี่ยนแปลง</u>
งานระหว่างทำต้นงวด		
หน่วยเริ่ม	_____	
	=====	
ทำสำเร็จ :-		
งานระหว่างทำต้นงวด		
เริ่มและทำสำเร็จ		
งานระหว่างทำปลายงวด		
ของเสียปกติ	_____	_____
	=====	=====
	<u>ต้นทุนรวม</u>	<u>วัตถุดิบและต้นทุนเปลี่ยนแปลง</u>
งานระหว่างทำต้นงวด		
ต้นทุนปัจจุบัน	_____	_____
	=====	
<u>หาร</u> หน่วยเทียบ		_____
ต้นทุนต่อหน่วยเทียบ		=====
สรุปต้นทุน		
ของเสียปกติ (ก่อนปัน)	=====	
ทำสำเร็จ :-		
งานระหว่างทำต้นงวด		
เพิ่มขึ้น		
เริ่มและทำสำเร็จ		
ของเสียปกติ (ปันมา)	_____	
ต้นทุนโอนออก		
งานระหว่างทำปลายงวด		
ของเสียปกติ (ปันมา)	_____	
	=====	
	<u>หน่วยดี</u>	<u>ปันส่วน</u>
ทำสำเร็จ :		
งานระหว่างทำต้นงวด		
เริ่มและทำสำเร็จ		
งานระหว่างทำปลายงวด
	=====	=====

ข้อ 1. ต่อไปนี้ข้อมูลของบริษัทเจริญกิจ จำกัด

บริษัทใช้ระบบต้นทุนช่วงการผลิต ผลิตผลิตภัณฑ์ชนิดเดียวผ่านแผนก ก. และแผนก ข ตามลำดับ บริษัทใช้วิธีเข้าก่อน – ออกก่อน (FIFO) ในการคิดต้นทุนของกองคลัง

สำหรับแผนก ก. ต้นทุนทุกประเภทเกิดขึ้นอย่างสม่ำเสมอตลอดจนช่วงการผลิตและในแผนก ก. นี้จะมีการตรวจงานเสีย เมื่อกรรมวิธีการผลิตในแผนกนี้เสร็จไปแล้ว 60%

สำหรับผลผลิตแต่ละหน่วยของแผนก ข. นอกจากต้องใช้ผลผลิตของแผนก ก. 2 หน่วยซึ่งส่งเข้า ณ ตอนต้นของช่วงการผลิตแล้ว ยังต้องใช้วัตถุดิบ วาย อีก ซึ่งจะถูส่งเข้าเพิ่มเติมเมื่องานในแผนกนี้เสร็จไปแล้ว 50% ต้นทุนเปลี่ยนสภาพถูกใช้ไปอย่างสม่ำเสมอตลอดช่วงการผลิต และในแผนก ข. นี้จะมีการตรวจงานเสียเมื่อกรรมวิธีในแผนกนี้เสร็จไปแล้ว 80%

ข้อมูลเกี่ยวกับการผลิตสำหรับเดือนมกราคม ที่รวบรวมมาได้ มีดังนี้

แผนก ก.

- งานระหว่างทำต้นเดือน 1,100 หน่วย ทำสำเร็จแล้ว 20% มีต้นทุนยกมา 7,600 บาท
- หน่วยเริ่ม 8,350 หน่วย
- งานระหว่างทำปลายเดือน 1,000 ทำสำเร็จแล้ว 70%
- ของเสียที่ตรวจพบระหว่างเดือน เป็นของเสียปกติทั้งหมดจำนวน 450 หน่วย
- ต้นทุนที่เกิดขึ้นระหว่างเดือนมกราคม มีจำนวน 175,000 บาท

แผนก ข.

- งานระหว่างทำต้นเดือน 400 หน่วย ทำสำเร็จแล้ว 25% มีต้นทุนยกมาประกอบด้วย ต้นทุนโอนมา 15,300 บาท และต้นทุนเปลี่ยนสภาพ 700 บาท
- ทำสำเร็จและโอนออก 3,600 หน่วย
- งานระหว่างทำปลายเดือน 500 หน่วย ทำสำเร็จ 40%
- ของเสียที่เกิดขึ้นในแผนก ข. ระหว่างเดือนมกราคมมีจำนวนรวมทั้งสิ้น 300 หน่วย ในจำนวนนี้ถือว่าเป็นของเสียปกติ 200 หน่วย
- ต้นทุนวัตถุดิบ y ที่เกิดขึ้นระหว่างเดือนมกราคม 46,800 บาท
- ต้นทุนเปลี่ยนสภาพที่เกิดขึ้นระหว่างเดือนมกราคม มีจำนวนเท่ากับ 31,520 บาท
- ต้นทุนเปลี่ยนสภาพที่คิดเข้างานในเดือนมกราคมมีจำนวนเท่ากับ 23,640 บาท

ให้ทำ รายงานต้นทุนการผลิต

บริษัท เจริญกิจ จำกัด
รายงานต้นทุนการผลิต แผนก (ข) – วิธี FIFO
สำหรับเดือนมกราคม

	หน่วยนับ	หน่วยเทียบ		
		โอนมา	วัตถุดิบ Y	ต้นทุนเปลี่ยนแปลง
งานระหว่างทำต้นงวด				
หน่วยเริ่ม	=====			
ทำสำเร็จ :-				
งานระหว่างทำต้นงวด				
เริ่มและทำสำเร็จ				
งานระหว่างทำปลายงวด				
ของเสียปกติ				
ของเสียเกินปกติ	=====	=====	=====	=====
	=====	=====	=====	=====
	ต้นทุนรวม	โอนมา	วัตถุดิบ Y	ต้นทุนเปลี่ยนแปลง
งานระหว่างทำต้นงวด				
ต้นทุนปัจจุบัน	=====	=====	=====	=====
รวม	=====			
หาร หน่วยเทียบ				
ต้นทุนต่อหน่วยเทียบ		=====	=====	=====
สรุปต้นทุน				
ของเสียเกินปกติ	=====			
ทำสำเร็จ :-				
งานระหว่างทำต้นงวด				
เพิ่มขึ้น				
เริ่มและทำสำเร็จ				
ของเสียปกติ	=====			
ต้นทุนโอนออก				
งานระหว่างทำปลายงวด	=====			
	=====			
เดบิต	งานระหว่างทำ - แผนก ก		175,000	
เครดิต	วัตถุดิบและต้นทุนเปลี่ยนแปลง			175,000
เดบิต	งานระหว่างทำ - แผนก ข		168,000	
เครดิต	งานระหว่างทำ - แผนก ก			168,000
เดบิต	งานระหว่างทำ - แผนก ข		46,800	
เครดิต	วัตถุดิบ			46,800
เดบิต	งานระหว่างทำ - แผนก ข		23,640	
เครดิต	ต้นทุนเปลี่ยนแปลง			23,640
เดบิต	สินค้าสำเร็จรูป		226,360	
เครดิต	งานระหว่างทำ - แผนก ข			226,360
เดบิต	ขาดทุนจากของเสียเกินปกติ		5,880	
เครดิต	งานระหว่างทำ - แผนก ข			5,880

ข้อ 2. ต่อไปนี้เป็นข้อมูลของบริษัทอุตสาหกรรม จำกัด

- บริษัทใช้ระบบต้นทุนช่วงการผลิต ผลิตภัณฑ์ชนิดเดียว ผ่านแผนก ก. และ ข. ตามลำดับ
- บริษัทใช้วิธีถ่วงเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักในการคิดต้นทุนของคงคลังสำหรับ แผนก ข.
- แผนก ข. วัสดุจะถูกส่งเข้าเพิ่มเติมเมื่องานแผนกนี้เสร็จไปแล้ว 50% ส่วนต้นทุนเปลี่ยนสภาพถูกใช้ไปอย่างสม่ำเสมอ การผลิตแต่ละหน่วยของแผนก ข. ต้องใช้ผลผลิตของแผนก ก. 2 หน่วย
- โดยทั่วไปของเสียจะเกิดขึ้นในแผนก ข. เท่านั้น เมื่อกรรมวิธีการผลิต ในการแผนกนี้เสร็จไปแล้ว 80%

หน่วยเสียตามปกติเท่ากับ 10% ของหน่วยที่เข้าสู่การผลิตปกติ

- ข้อมูลเกี่ยวกับการผลิตสำหรับเดือนเมษายน มีดังนี้

แผนก ก.

งานระหว่างทำ-แผนก ก.

ยกมา	2,700	งานระหว่างทำ-แผนก ข.	55,200
วัตถุดิบ	16,000		
แรงงานทางตรง	22,000		
ต้นทุนการผลิต	18,100		
ในแผนก ก. มีหน่วยทำสำเร็จ 9,200 หน่วย			

แผนก ข.

- งานระหว่างทำต้นเดือน 600 หน่วย (ทำสำเร็จ 60%) มีต้นทุน:-

1. ต้นทุนโอนมา 7,100 บาท
2. วัตถุดิบ 2,500 บาท
3. ต้นทุนเปลี่ยนสภาพ 1,900 บาท

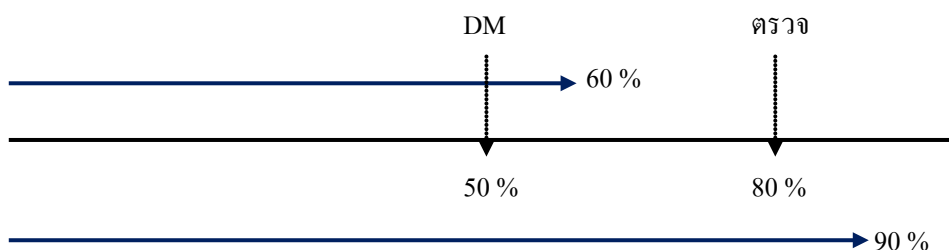
- ทำสำเร็จและโอนออก 3,600 หน่วย

- งานระหว่างทำปลายเดือน 900 หน่วย (ทำสำเร็จ 90%)

- ต้นทุนที่เกิดขึ้นระหว่างเดือนเมษายน มีดังนี้

- วัตถุดิบ 18,400 บาท
- ต้นทุนเปลี่ยนสภาพ 23,050 บาท

คำถาม ให้คำนวณต้นทุนของงานที่ทำสำเร็จ ระหว่างเดือนเมษายน และต้นทุนของงานระหว่างทำปลายเดือนเมษายน ของแผนก ข.

บริษัท สดสวย จำกัด
รายงานต้นทุนการผลิตแผนก ข – วิธีถ่วงเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก
สำหรับเดือนเมษายน

	<u>หน่วยนับ</u>	<u>หน่วยเทียบ</u>		
		<u>โอนมา</u>	<u>วัตถุดิบ</u>	<u>ต้นทุนเปลี่ยนแปลง</u>
งานระหว่างทำต้นงวด				
หน่วยเริ่ม				
ทำสำเร็จ				
งานระหว่างปลายงวด				
ของเสียปกติ				
ของเสียเกินปกติ				
	<u>ต้นทุนรวม</u>	<u>โอนมา</u>	<u>วัตถุดิบ</u>	<u>ต้นทุนเปลี่ยนแปลง</u>
งานระหว่างทำต้นงวด				
ต้นทุนปัจจุบัน				
หาร หน่วยเทียบสำเร็จรูป				
ต้นทุนต่อหน่วยเทียบ				
สรุปต้นทุน				
ของเสียปกติ (ก่อนปัน)				
ของเสียเกินปกติ				
ทำสำเร็จและโอนออก				
<u>บวก</u> ของเสียปกติ (ปันมา)				
ต้นทุนโอนออก				
งานระหว่างทำปลายงวด				
<u>บวก</u> ของเสียปกติ (ปันมา)				

	<u>หน่วยดี</u> (หน่วยที่ผ่านจุดตรวจ)	<u>ปันส่วน</u>
ทำสำเร็จ		
W/P ปลาย		

เดบิต	งานระหว่างทำ - แผนก ข	55,200	
เครดิต	งานระหว่างทำ - แผนก ก		55,200
เดบิต	งานระหว่างทำ - แผนก ข	18,400	
เครดิต	วัตถุดิบ		18,400
เดบิต	งานระหว่างทำ - แผนก ข	23,050	
เครดิต	ต้นทุนเปลี่ยนแปลง		23,050
เดบิต	สินค้าสำเร็จรูป	83,678	
เครดิต	งานระหว่างทำ - แผนก ข		83,678
เดบิต	ขาดทุนจากของเสียเกินปกติ	4,003	
เครดิต	งานระหว่างทำ - แผนก ข		4,003

ข้อ 3. บริษัท สยามภัณฑ์ จำกัด ผลิตผลิตภัณฑ์ชนิดเดียวผ่านแผนก ก. และแผนก ข. ตามลำดับผลผลิตแต่ละหน่วยของแผนก ก. ต้องใช้ทั้งวัตถุดิบ เอส ซึ่งส่งเข้า ณ ตอนต้นของช่วงการผลิตและวัตถุดิบวายซึ่งส่งเข้า ณ ชั้นความสำเร็จ 50% สำหรับผลผลิตแต่ละหน่วยของแผนก ข. นอกจากต้องใช้ผลผลิตของแผนก ก. 2 หน่วย ซึ่งส่งเข้า ณ ตอนต้นของช่วงการผลิตแล้วยังต้องใช้วัตถุดิบพี อีก 1 หน่วย ซึ่งจะส่งเข้าเพิ่มเติมเมื่องานในแผนกนี้เสร็จไปแล้ว 70% ต้นทุนเปลี่ยนสภาพ เกิดขึ้นสม่ำเสมอตลอดทั้งสองช่วงการผลิตในแผนก ก. ต้นทุนเปลี่ยนสภาพถูกคิดเข้างานในอัตรา 5 บาท ต่อหน่วยเทียบสำเร็จรูปส่วนในแผนก ข. ต้นทุนเปลี่ยนสภาพถูกคิดเข้างานเป็นเปอร์เซ็นต์ของต้นทุนแรงงานทางตรง โดยทั่ว ๆ ไป ของเสียเกิดขึ้นในแผนก ข. เท่านั้น เมื่อกรรมวิธีการผลิตในแผนกนี้เสร็จไปแล้ว 60%

บริษัทใช้วิธีถ่วงเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักในการคิดต้นทุนของกองคลัง ต่อไปนี้คือ ข้อมูลสำหรับเดือนมกราคมของแต่ละแผนก :

แผนก ก.

- งานระหว่างทำต้นเดือน 600 หน่วย ทำเสร็จแล้ว 70% มีต้นทุนยกมาประกอบด้วยต้นทุนวัตถุดิบเอส 6,700 บาท ต้นทุนวัตถุดิบวาย 2,900 บาท และต้นทุนเปลี่ยนสภาพคิดเข้างาน 2,100 บาท
- หน่วยเริ่ม 12,700 หน่วย
- งานระหว่างทำปลายเดือน 700 หน่วย ทำสำเร็จแล้ว 40%
- รายงานการปฏิบัติงานเกี่ยวกับวัตถุดิบสำหรับเดือนมกราคม ของแผนก ก. ได้ถูกจัดทำขึ้น ดังต่อไปนี้

ต้นทุนที่เกิดขึ้นในเดือนมกราคม

วัตถุดิบเอส	113,000 บาท
วัตถุดิบวาย	72,700 บาท
ต้นทุนเปลี่ยนสภาพคิดเข้างาน	62,300 บาท

แผนก ข.

- งานระหว่างทำต้นเดือน 500 หน่วย ทำสำเร็จแล้ว 75% มีต้นทุนยกมาประกอบด้วยต้นทุน โอนมา 6,400 บาท ต้นทุนวัตถุดิบพี 9,000 บาท และต้นทุนเปลี่ยนสภาพคิดเข้างาน 16,000 บาท
- ทำสำเร็จและโอนออก 5,000 หน่วย
- งานระหว่างทำปลายเดือน 1,000 หน่วย ทำสำเร็จแล้ว 80%
- ของเสียที่เกิดขึ้นระหว่างเดือนมีจำนวนรวมทั้งสิ้น 800 หน่วย (ในจำนวนนี้ถือเป็นของเสียที่เกิดขึ้นเพราะความประมาทเงินเหลือ 500 หน่วย)
- ต้นทุน โอนมาจากแผนก ก. ระหว่างเดือนมกราคม มีจำนวนเท่ากับ 252,000 บาท
- ต้นทุนวัตถุดิบพี ที่เกิดขึ้นระหว่างเดือนมกราคม มีจำนวนเท่ากับ 111,000 บาท
- ต้นทุนเปลี่ยนสภาพที่เกิดขึ้นระหว่างเดือนมกราคม มีจำนวนเท่ากับ 298,000 บาท
- ขาดทุนจากของเสียเกินปกติ สำหรับเดือนมกราคม มีจำนวนเท่ากับ 34,000 บาท

ต้องการ ให้ทำรายงานแบบ 5 ชั้นสำหรับเดือนมกราคม ของแผนก ข.

ข้อ 4. บริษัท ลิเจีย จำกัด ผลิตสินค้าชนิดหนึ่งออกจำหน่าย สินค้าจะผ่านการผลิตในแผนกผลิต 2 แผนก คือ แผนกที่ 1 และ แผนกที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับ 2 แผนก สำหรับเดือนมิถุนายน 2538 ดังนี้

แผนกที่ 1

งานระหว่างทำต้นงวดจำนวน 400 หน่วย มีขั้นความสำเร็จของวัตถุดิบตรง 100% จำนวน 1,900 บาท และขั้นความสำเร็จของต้นทุนเปลี่ยนแปลงสภาพ 50% จำนวน 1,860 บาท

จำนวนหน่วยที่เริ่มต้นผลิต 3,150 หน่วย

จำนวนหน่วยที่ผลิตเสร็จและโอนออก 3,000 หน่วย

จำนวนหน่วยที่เสีย 50 หน่วย ได้ตรวจพบเมื่อการผลิตในแผนกที่ 1 เสร็จสิ้นลงของเสียดังกล่าว 30 หน่วย เป็นของเสียปกติ และ 20 หน่วยเป็นของเสียเกินปกติ ของเสียทั้งหมดขายได้ 75 บาท งานระหว่างทำปลายงวดมีขั้นความสำเร็จของวัตถุดิบตรง 100% และต้นทุนเปลี่ยนแปลงสภาพ 40%

ต้นทุนที่ใช้ไปในงวดปัจจุบันมีดังนี้ ค่าวัตถุดิบตรง 9,300 บาท ต้นทุนเปลี่ยนแปลงสภาพ 13,500 บาท

แผนกที่ 1 ใช้วิธีถ่วงเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักในการคำนวณต้นทุนสินค้าที่ผลิต

แผนกที่ 2

งานระหว่างทำต้นงวดจำนวน 200 หน่วย มีขั้นความสำเร็จ ของต้นทุนเปลี่ยนแปลงสภาพ 40% จำนวน 1,860 บาท ต้นทุนที่โอนมาและค่าวัตถุดิบตรงมีขั้นความสำเร็จ 100% จำนวน 5,300 บาท

แผนกที่ 2 จะรับสินค้าถึงสำเร็จมาจากแผนกที่ 1 สินค้าถึงสำเร็จที่โอนมา 2 ชิ้น จะนำมาประกอบกับวัตถุดิบ “ก” 1 ชิ้น ในตอนต้นของกระบวนการผลิตเพื่อทำเป็นสินค้าสำเร็จรูป 1 ชิ้น วัตถุดิบ “ก” ราคาชิ้นละ 3 บาท

จำนวนหน่วยที่ผลิตเสร็จและโอนออก 1,500 หน่วย

ไม่มีของเสียเกิดในแผนกที่ 2

งานระหว่างทำปลายงวด มีขั้นความสำเร็จของต้นทุนเปลี่ยนแปลงสภาพ 75%

ต้นทุนเปลี่ยนแปลงสภาพที่ใช้ไปในงวดปัจจุบันรวม 19,200 บาท

แผนกที่ 2 ใช้วิธีเข้าก่อน – ออกก่อน ในการคำนวณต้นทุนสินค้าที่ผลิต

ให้ทำ รายงานต้นทุนการผลิต

ข้อ 5. บริษัท บุญชัย จำกัด ผลิตผลิตภัณฑ์ชนิดเดียวผ่านแผนก ก และแผนก ข ตามลำดับ วัตถุดิบเอส ถูกส่งเข้า ณ ตอนต้นของแผนก ก และวัตถุดิบวาย ถูกส่งเข้าเพิ่มเติมในแผนก ข เมื่องานในแผนกนี้เสร็จไปแล้ว 80% ต้นทุนเปลี่ยนแปลงสภาพเกิดขึ้นสม่ำเสมอตลอดทั้งสองช่วงการผลิต

บริษัทใช้วิธีเข้าก่อน – ออกก่อน (FIFO) ในการคิดต้นทุนของกองคลังสำหรับแผนก ก และใช้วิธีถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก (weighted average) ในการคิดต้นทุนของกองคลังสำหรับแผนก ข

ข้อมูลเกี่ยวกับการผลิตสำหรับเดือนมกราคม 2543 มีดังนี้

แผนก ก

- _____ งานระหว่างทำต้นเดือน 800 หน่วย ทำเสร็จแล้ว 60%
- _____ งานระหว่างทำต้นเดือน เป็นต้นทุนที่ยกมาจากเดือนธันวาคม 2536 = 5,900 บาท)
- _____ หน่วยเริ่ม 9,100 หน่วย
- _____ งานระหว่างทำปลายเดือน 700 หน่วย ทำสำเร็จแล้ว 30%
- _____ ต้นทุนที่เกิดขึ้นระหว่างเดือนมกราคม มีจำนวน 98,910 บาท (เป็นต้นทุนวัตถุดิบเอส 36,400 บาท)

แผนก ข สำหรับผลผลิตแต่ละหน่วยของ แผนก ข. ต้องใช้ผลผลิตของแผนก ก. 2 หน่วย ในแผนก ข. จะมีการตรวจงานเสียเมื่อกรรมวิธีการผลิต เสร็จไป 70 %

- _____ งานระหว่างทำต้นเดือน ทำสำเร็จแล้ว 25%
- _____ ทำสำเร็จและโอนออก 3,400 หน่วย
- _____ งานระหว่างทำปลายเดือน 1,100 หน่วย ทำสำเร็จแล้ว 60%
- _____ ของเสียที่เกิดขึ้นในแผนก ข ระหว่างเดือนมกราคม มีจำนวนทั้งสิ้น 500 หน่วย ในจำนวนนี้ถือเป็นของเสียปกติ 300 หน่วย
- _____ ของเสียของแผนก ข ขายได้ทั้งหมดเป็นเงินทั้งสิ้น 4,000 บาท
- _____ รายการทางด้านเดบิตในบัญชีแยกประเภทงานระหว่างทำ – แผนก ข สำหรับเดือนมกราคม ปรากฏดังนี้

งานระหว่างทำ-แผนก ข

ยอดยกมา (ต้นทุน โอนมา 24,460	
ต้นทุนเปลี่ยนแปลงสภาพ 3,900 บาท)	28,360
งานระหว่างทำ – แผนก ก	100,540
วัตถุดิบวาย	17,000
ต้นทุนเปลี่ยนแปลงสภาพ	176,400

- ต้องการ**
- (1) ให้ทำรายงานหน่วยที่นับได้สำหรับเดือนมกราคม ของแผนก ก โดยแสดงการคำนวณประกอบให้ชัดเจน
 - (2) ให้ทำรายงานแบบ 5 ชั้นสำหรับเดือนมกราคม ของแผนก ข

ข้อ 6. บริษัท มิ่งคนย์ จำกัด ทำการผลิตน้ำผลไม้เข้มข้น ซึ่งผ่านกระบวนการผลิต 3 แผนก คือ แผนกผสม แผนกปั่น และแผนกบรรจุ ข้อมูลเกี่ยวกับแผนกปั่นสำหรับไตรมาสที่ 2 ของปี 2542 คือ ได้รับ โอนงานจากแผนกผสม 20,000 ลิตร (ราคา 9,600 บาท) และในแผนกปั่นได้เติมวัตถุดิบตรงคือ ส่วนผสมแล้วปั่น 20 นาที จึงส่งต่อไปให้แผนกบรรจุ บริษัทฯ ใช้วิธีต้นทุนถ่วงเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก

ต้นไตรมาสที่ 2 ของปีนี้ แผนกปั่นมีงานระหว่างทำยกมา 4,000 ลิตร ซึ่งต้นทุนแปรสภาพ (conversion costs) สำเร็จ 75% โดยมีต้นทุนดังนี้

ต้นทุนรับโอนมาจากแผนกผสม	2,400 บาท
ส่วนผสมของแผนกปั่น	280 บาท
ต้นทุนแปรสภาพ	446 บาท

ในระหว่างไตรมาสที่ 2 มีต้นทุนการผลิตเกิดขึ้นดังนี้ คือ

ส่วนผสมของแผนกปั่น	1,400 บาท
ต้นทุนแปรสภาพ	3,040 บาท

งานระหว่างทำยกไป 3,500 ลิตร ต้นทุนแปรสภาพสำเร็จ 20%

ให้ทำ

- ก. อยากทราบว่าในระหว่างไตรมาสที่ 2 แผนกปั่นทำการผลิตน้ำผลไม้ทั้งหมดกี่ลิตร
- ข. กำหนดหน่วยเทียบเท่าของน้ำผลไม้ที่แผนกปั่นทำการผลิตในระหว่างไตรมาสที่ 2
- ค. กำหนดต้นทุนรวม และต้นทุนต่อลิตร ของต้นทุนต่อลิตรของ
 - (1) ผลไม้ผสมที่แผนกปั่นรับโอนมาจากแผนกผสม
 - (2) ส่วนผสมของแผนกปั่น
 - (3) ต้นทุนแปรสภาพ
- ง. กำหนดต้นทุนทั้งหมดของน้ำผลไม้ที่แผนกปั่นโอนไปให้แผนกบรรจุในไตรมาสที่ 2 และงานระหว่างทำปลายงวด

ใช้ตอบข้อ 1-3

บ. เมฆา จก. ผลิตสินค้าชนิดใดชนิดหนึ่ง โดยผ่านการผลิตต่อเนื่อง 2 แผนก คือ แผนกผสมและแผนกบรรจุ
ต้นทุนการผลิตทุกประเภทที่เกิดขึ้นอย่างสม่ำเสมอตลอดการผลิตทั้ง 2 แผนก และ ข้อมูลต่อไปนี้ได้มาจากการผลิตของ
แผนกผสมในเดือนกันยายน 25xx

- 1) ปริมาณหน่วยนำเข้าสู่ผลิตในแผนกผสมรวมทั้งสิ้น 51,000 หน่วย ไม่มีงานระหว่างทำต้นงวด
- 2) ในเดือนกันยายนแผนกผสมผลิตงานเสร็จจำนวน 46,000 หน่วย และได้โอนงานที่ผลิตเสร็จทั้งหมดให้กับ
แผนกบรรจุ

โดยมีงานคงค้างปลายงวดจำนวน 5,000 หน่วย โดยใส่วัตถุดิบและต้นทุนแปรสภาพ 80% สำหรับต้นทุนการผลิตใน
ระหว่างเดือนกันยายน มีดังนี้

วัตถุดิบทางตรง	45,000.-
ค่าแรงงานทางตรง	25,000.-
ค่าใช้จ่ายการผลิต	60,000.-

กิจการใช้วิธีถัวเฉลี่ยในการคำนวณต้นทุนการผลิตในแผนกผสม

1. ต้นทุนวัตถุดิบต่อหน่วยเทียบเท่ามีจำนวนเท่ากับ
ก. 0.5 บาท ข. 0.9 บาท ค. 1.2 บาท ง. 2.6 บาท
2. ต้นทุนรวมของงานผลิตเสร็จส่งให้แผนกบรรจุมีจำนวนเท่ากับ
ก. 119,600 บาท ข. 130,000 บาท ค. 132,600 บาท ง. ไม่มีข้อใดถูก
3. ต้นทุนของงานระหว่างทำปลายงวดมีจำนวนเท่ากับ
ก. 3,600 บาท ข. 5,600 บาท ค. 8,400 บาท ง. 10,400 บาท

แบบฝึกหัดชุดที่ 1

บริษัท อารุณเกษม จำกัด ใช้ระบบต้นทุนช่วงการผลิตวิธีเข้าก่อนออกก่อนในการคิดต้นทุนของผลิตภัณฑ์ ซึ่งบริษัททำการผลิตแค่ชนิดเดียว วัตถุดิบจะถูกจัดส่งเข้าในตอนต้นช่วงการผลิต ต้นทุนเปลี่ยนสภาพเกิดขึ้นสม่ำเสมอตลอดช่วงจะมีการตรวจสอบงานเมื่อทำการผลิตเสร็จก่อนส่งไปยังคลังเก็บของเสียปกติเท่ากับ 1/10 ของหน่วยดี ที่ผลิตได้

เมื่อ 1 มกราคม มีงานระหว่างทำ 2,000 หน่วย ขึ้นความสำเร็จ 3/4 และมีต้นทุนรวมยกมา 32,200 บาท ซึ่งประกอบด้วยต้นทุนวัตถุดิบ 17,000 บาท และต้นทุนเปลี่ยนสภาพ 15,200 บาท ในระหว่างเดือนมกราคมมีหน่วยที่ส่งเข้าช่วงการผลิต 8,000 หน่วย ในระหว่างเดือนมกราคม เบิกวัตถุดิบออกใช้ในการผลิต 64,000 บาท ค่าแรงงานทางตรง ที่จ่ายในระหว่างเดือนเท่ากับ 38,000 บาท ค่าใช้จ่ายทางอ้อมคิดเข้างานในอัตรา 100% ของค่าแรงงานทางตรง

งานระหว่างทำ 31 มกราคม 1,500 หน่วย ขึ้นความสำเร็จ 2/3 ในระหว่างเดือนหน่วยที่ทำสำเร็จ 7,200 หน่วย ได้โอนไปยังคลังเก็บสินค้าสำเร็จรูปหลังจากผ่านการตรวจสอบแล้ว

ให้เลือกคำตอบที่ถูกต้อง โดยทำรายงานต้นทุนผลิตประกอบคำตอบที่ได้

1. จำนวนหน่วยของเสียปกติเท่ากับ
ก. 580 ข. 1,000 ค. 950 ง. 800 จ. 720
2. จำนวนหน่วยของเสียเกินปกติเท่ากับ
ก. 950 ข. 580 ค. 1,000 ง. 720 จ. 800
3. จำนวนหน่วยเทียบสำเร็จรูปของวัตถุดิบทั้งสิ้นเท่ากับ
ก. 10,000 ข. 850 ค. 9,500 ง. 9,000 จ. 8,000
4. จำนวนหน่วยเทียบสำเร็จรูปของต้นทุนเปลี่ยนสภาพทั้งสิ้นเท่ากับ
ก. 8,000 ข. 9,000 ค. 8,500 ง. 7,000 จ. 7,500
5. ต้นทุนต่อหน่วยเทียบสำเร็จรูปของวัตถุดิบเท่ากับ
ก. 8.00 ข. 8.50 ค. 6.40 ง. 8.10 จ. 8.25
6. ต้นทุนของผลิตภัณฑ์สำเร็จรูปที่โอนไปยังคลังเก็บเท่ากับ
ก. 140,184 ข. 138,550 ค. 127,950 ง. 108,350 จ. 140,550

แบบฝึกหัดชุดที่ 2

บริษัท อาสา จำกัด ใช้ระบบต้นทุนช่วงการผลิตในการผลิตภัณฑ์ ก. ซึ่งได้แบ่งวิธีการผลิตออกเป็น 2 แผนกคือ ผลิตภัณฑ์ ก. จะเริ่มทำการผลิตในแผนกที่ 1 เมื่อแผนกที่ 1 ทำเสร็จก็จะส่งต่อไปผลิตในแผนกที่ 2 หลังจากนั้นก็จะถูกส่งต่อไปยังคลังเก็บสินค้า ในตอนปลายของแต่ละแผนกจะมีการตรวจงานหน่วยดีเท่านั้นที่จะถูกส่งต่อไปยังแผนกที่ 2 หรือคลังเก็บสินค้า สำหรับหน่วยเสีย (ทั้งของเสียปกติและของเสียเกินปกติ) จะถูกดึงออกและทำงานทิ้งไป ข้อมูลข้างล่างนี้เป็นข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการผลิตของเดือนธันวาคม

ต้นทุนที่ใช้

วัตถุดิบ	ถูกส่งเข้าตอนต้นของช่วงการผลิต	ถูกส่งเข้าเมื่อการผลิตผ่านไปแล้ว 50%
แรงงานและค่าใช้จ่ายการผลิต	เกิดขึ้นสม่ำเสมอตลอดช่วงการผลิต	เกิดขึ้นสม่ำเสมอตลอดช่วงการผลิต

งานระหว่างทำ 1 ธันวาคม

จำนวนหน่วย	600	2,000
ขั้นความสำเร็จ	66 2/3 %	25%
จำนวนต้นทุน (บาท)		
วัตถุดิบ	2,860 บาท	
แรงงานและค่าใช้จ่ายในการผลิต	3,120 บาท	6,200 บาท
ต้นทุนที่โอนมา		30,285

งานระหว่างทำ 31 ธันวาคม

จำนวนหน่วย	1,400	800
ขั้นความสำเร็จ	50%	75%

ของเสีย

ของเสียปกติ	140 หน่วย	40 หน่วย
ของเสียเกินปกติ	60 หน่วย	ไม่มี
จำนวนสินค้าสำเร็จรูปที่โอนไปยังคลังเก็บ		3,960 หน่วย
จำนวนต้นทุนที่ใช้ในการผลิตในเดือนธันวาคม (บาท)		
วัตถุดิบ	19,800	15,168
แรงงานและค่าใช้จ่ายในการผลิต	34,250	52,864

ให้ท่านเลือกคำตอบที่ถูกต้อง โดยใช้วิธีถ่วงน้ำหนัก

1. จำนวนหน่วยที่แผนกที่ 2 ได้รับจากแผนกที่ 1 ระหว่างเดือนธันวาคม					
ก. 3,000	ข. 2,760	ค. 3,960	ง. 2,800	จ. 2,860	
2. จำนวนหน่วยที่เริ่มผลิตในแผนกที่ 1 ระหว่างเดือนธันวาคม					
ก. 4,400	ข. 3,620	ค. 3,520	ง. 3,700	จ. 3,800	
3. หน่วยเทียบสำเร็จรูปของต้นทุนเปลี่ยนสภาพของแผนกที่ 1 คือ					
ก. 3,000	ข. 3,700	ค. 4,400	ง. 2,800	จ. 4,200	
4. ต้นทุนต่อหน่วยของวัตถุดิบประจำเดือนมีนาคม ของแผนกที่ 1 คือ					
ก. 7.71	ข. 8.09	ค. 5.15	ง. 5.39	จ. 6.22	
5. ต้นทุนของระหว่างทำ 31 ธันวาคม ของแผนกที่ 2 คือ					
ก. 14,280	ข. 18,396	ค. 17,864	ง. 14,616	จ. 14,378	
6. ต้นทุนที่แผนกที่ 1 โอนไปให้แผนกที่ 2 ในเดือนธันวาคม คือ					
ก. 42,700	ข. 43,615	ค. 44,100	ง. 42,010	จ. 44,835	
7. ในแผนกที่ 2 หน่วยเทียบสำเร็จรูปของวัตถุดิบของแผนกที่ 2 คือ					
ก. 4,800	ข. 4,000	ค. 5,000	ง. 4,400	จ. 4,600	
8. ต้นทุนต่อหน่วยของต้นทุนเปลี่ยนสภาพที่เกิดขึ้นในแผนกที่ 2 คือ					
ก. 14.91	ข. 12.84	ค. 12.30	ง. 13.42	จ. 12.95	
9. ในแผนกที่ 2 ต้นทุนสินค้าสำเร็จรูปที่โอนไปยังคลังเก็บของเดือนธันวาคม คือ					
ก. 125,334	ข. 63,960	ค. 60,030	ง. 140,880	จ. 126,600	

แบบฝึกหัดชุดที่ 3

1. ต่อไปนี้เป็นข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับแผนกผลิตผ้าของบริษัทศรีสิงทอ จำกัด ประจำเดือนเมษายน

	<u>จำนวนหน่วย</u>	<u>ต้นทุนวัตถุดิบ</u>
งานระหว่างทำต้นเดือน	22,500	8,250
เริ่มผลิตในเดือนเมษายน	60,000	27,000
จำนวนหน่วยที่ผลิตเสร็จ	63,700	
งานระหว่างทำปลายงวด	18,750	

วัตถุดิบทั้งหมดถูกเบิกใช้ตั้งแต่ของกระบวนการผลิตถ้าหากใช้วิธีถ่วงน้ำหนักต้นทุนต่อหน่วยเทียบสำหรับวัตถุดิบ (cost per equivalent unit) มียอดเท่ากับ

ก. 0.59 ข. 0.55 ค. 0.45 ง. 0.43

2. แผนกติดตั้งเป็นกระบวนการผลิตแรกใน 2 กระบวนการผลิต หน่วยเสียจะถูกปฏิเสธออกเมื่อสิ้นสุดแต่ละกระบวนการผลิต ต้นทุนของหน่วยที่เสียจะถูกปันให้หน่วยดี และ โอนไปเป็นต้นทุนของกระบวนการผลิตที่ 2 ในรอบเวลาที่เกิดของเสีย ต่อไปนี้เป็นข้อมูลต้นทุนแปรสภาพของแผนกติดตั้งในเดือนพฤษภาคม 2543

	<u>จำนวนหน่วย</u>	<u>ต้นทุนแปรสภาพ</u>
งานระหว่างทำต้นเดือน		
(เสร็จ 50%)	3,000	15,000
หน่วยที่เริ่มผลิตระหว่างเดือน	12,000	113,200
หน่วยเสียปกติ	750	
หน่วยผลิตเสร็จและ โอนไปยัง		
กระบวนการผลิต	10,500	
งานระหว่างทำปลายเดือน		
(เสร็จ 80%)	3,750	

ถ้าหากใช้วิธีถ่วงน้ำหนัก ต้นทุนแปรสภาพของแผนกติดตั้งที่จะ โอนไปยังกระบวนการผลิตที่ 2 เท่ากับ

ก. 89,775 ข. 96,187.50 ค. 101,250 ง. 106,875

